

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Published daily except Sunday the thirteenth year by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation, B. K. Csarna, President; Dr. Andrew Csarna, Sec'y-Treas.)

Founded by: E. T. Kobányi
Alapítótta: Kobányi Tihamér

DR. ANDREW CSERNA, Editor.

Szerkesztőség és Kiadói Hivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell: Main 3538. Cuy. Central 1281.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Canada-ban egész évre: \$5.00. Két évre: \$9.00. Három évre: \$13.00. — Cleveland városi kiadás egész évre: \$3.00. Fél évre: \$1.50. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$5.00, half year: \$2.50. — Foreign countries: one year: \$8.00, half year: \$4.00. — Cleveland one year: \$3.00, half year: \$1.50.

Registered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

New York irodánk címe: Eastern Office
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York.
Csalogató: Joseph Horváth, Manager.

A legnagyobb tévedés.

MEGSZÁMLÁLHATATLANUL sok hibát követtek el a békediktáló hatalmasságok, de a tévedések terében egyik sem oly súlyos, mint az, amely jégre rakta a népek önhatározási jogát, a wilsoni elv legszebbikét. Amikor legelőször kezét szorítottak egymással az ötös tanács tagjai, akik közül történetesen már csak egy maradt a tanácsban: Lloyd George, — azt hitte a világ minden népe, hogy a világtörténelem első igazán igazságos, becsületes, emberszerűtökéjét képviselő elő. És sorra következtek a meglepetések: a nyíltság, az őszinteség bajnoka, a titkos diplomácia esküdt ellensége, meghódolt a "kényszer" előtt és a nyilvánnosság példátlan szigorú kizárásával folytát a béke előkészítő tárgyalásai. Az első meglepetésen átesett az emberiség és már ekkor megállapította a wilsoni elv teljes esődjét. De még mindig milliók bíztak abban, hogy igazságos lesznek a béke és tizennygy pontjának legalább a felét megmenti az illusztris szerző.

Mivel a hájón csaknem Svájc határáról közlekedik Berlinig, a helyeket valóságos alkupadokká. Az utazás ára szemléletesen 475 márkára és a helyek sokszor már négy héttel előbb le vannak foglalva.

A Bodensee szerkezete a legújabb a maga nemében s annyira felette áll minden más kormányozható léghajó szerkezetnek, hogy az ember szinte habozás nélkül hajlandó megkockáztatni azt a kijelentést, miképen a léghajó építés és vezetése terén minden más ország jóformán a gyermekkorban van még Németországhoz képest.

A mi léghajójuk szerkezetét a legeszebb mintákhoz kellene alkalmazni. Semmi kétségem sincs afelől, hogy az ilyen mintát Németországban lehet feltalálni.

A kereskedelmi léghajózás ideje erősen közeledik s ezzel a problémával mi is szemben fogjuk találni magunkat nemcsak ma. Készülünk erre jó előre, hogy a problémát majd a lehető legkevesebb tévedéssel vagy hibával oldhassuk meg. Németország igen sok szivrendítő kísérletezésbe került, míg mostani kis kereskedelmi vállalkozását emyire is felépíthette. Milliós meg millió márka veszett el kezdetben s elpusztult igen sok emberélet is: a léghajók személyezete. De örök dicsőség az eszme kigondolójának s munkatársainak, hogy mindaddig a Zeppelin léghajók utasai közül egyetlenegy sem vesztette baleset következtében az életét, egyetlen egy sem sérült meg, jól lehet a Zeppelin léghajók eddigi mintegy 150 ezer utast szállítottak.

Ez az állítás nem jelenti azt, hogy balesetek egyáltalában nem történek. Megtörtént, hogy felelőtlen alkalmazottak felszálltak egy repülőgéppel s lángborulva zuhantak le egy nagy város közepébe. Vagy gondatlan tisztok vagy a legénység közül valamelyik a földön robbantott fel egy léghajót s a robbanás következtében a közel tartózkodó bámulók közül többen megsebesültek. Az ilyen eseteket azonban majd nem bizonyosan el lehet kerülni, ha a németek módszereit gondosan tanulmányozzuk s a történeteket okulunk.

Amerikát a természet is olyanok alkotta, hogy központja legyen a világ kereskedelmi léghajózásának. Roppant kiterjedésű határjai, szigethatárai s számára kínálkozó kereskedelmi lehetőségek Közép és Dél-Amerikában, népességének olyan megoszlása egyes nagyobb központokban, ami kívánatosá teszi a gyors közlekedést s az amerikai népet elöltő vágy és energia, ami mindenben a fölénnyel, a legjobbat keresi: mind olyan tényezők, amelyek föltétlenül a haladás, a fejlődés üdvényét egyengetik s lehetővé teszik, hogy az Egyesült Államok a kereskedelmi léghajózás terén is magához ragadja a vezető szerepet.

A német léghajózás

Amerikai megállapítás szerint a léghajózás tudományában a németek vezetnek.

Csupán a közeli jövő kérdése, hogy a léghajót besorozzák a kereskedelem szolgálatába a ere yaló tekintettel nagyon fontos érdeke az Egyesült Államoknak, hogy a léghajózás tudományának fejlődésével lépést tartson s a nemzetek versenyében le ne maradjon. Ezt hangsúlyozta William G. Hensley ezredes is abban a jelentésében, amit a minap terjesztett az amerikai hadsereg léghajózási osztálya elé. Hensley ezredes ezt a jelentést Németországból küldte, a hol azért tartózkodik, hogy a németek kormányozható léghajóit tanulmányozza. Többek között ezeket írja a német léghajózás fejlettségéről.

Manapság jóformán akármi-lyen időjárás esetén is lehet már használni a léghajókat. Legfeljebb valami derékban vágó erős vihar okozhat nehézséget. Csak valami ilyen vihar lehet az, ami megakadályozhatja a "Bodensee"-t a németek legújabb szerkezetű kereskedelmi léghajóját, amit a friedrichshafeni Zeppelin társaság már a gyűvevőzetet megköltése óta épített, — hogy ne tegye meg a maga mindennapos útját a Constanziától 390 mért földnyire eső Staakenig, ami Berlin szomszédságában van.

Mivel a hájón csaknem Svájc határáról közlekedik Berlinig, a helyeket valóságos alkupadokká. Az utazás ára szemléletesen 475 márkára és a helyek sokszor már négy héttel előbb le vannak foglalva.

A Bodensee szerkezete a legújabb a maga nemében s annyira felette áll minden más kormányozható léghajó szerkezetnek, hogy az ember szinte habozás nélkül hajlandó megkockáztatni azt a kijelentést, miképen a léghajó építés és vezetése terén minden más ország jóformán a gyermekkorban van még Németországhoz képest.

A mi léghajójuk szerkezetét a legeszebb mintákhoz kellene alkalmazni. Semmi kétségem sincs afelől, hogy az ilyen mintát Németországban lehet feltalálni.

A kereskedelmi léghajózás ideje erősen közeledik s ezzel a problémával mi is szemben fogjuk találni magunkat nemcsak ma. Készülünk erre jó előre, hogy a problémát majd a lehető legkevesebb tévedéssel vagy hibával oldhassuk meg. Németország igen sok szivrendítő kísérletezésbe került, míg mostani kis kereskedelmi vállalkozását emyire is felépíthette. Milliós meg millió márka veszett el kezdetben s elpusztult igen sok emberélet is: a léghajók személyezete. De örök dicsőség az eszme kigondolójának s munkatársainak, hogy mindaddig a Zeppelin léghajók utasai közül egyetlenegy sem vesztette baleset következtében az életét, egyetlen egy sem sérült meg, jól lehet a Zeppelin léghajók eddigi mintegy 150 ezer utast szállítottak.

Ez az állítás nem jelenti azt, hogy balesetek egyáltalában nem történek. Megtörtént, hogy felelőtlen alkalmazottak felszálltak egy repülőgéppel s lángborulva zuhantak le egy nagy város közepébe. Vagy gondatlan tisztok vagy a legénység közül valamelyik a földön robbantott fel egy léghajót s a robbanás következtében a közel tartózkodó bámulók közül többen megsebesültek. Az ilyen eseteket azonban majd nem bizonyosan el lehet kerülni, ha a németek módszereit gondosan tanulmányozzuk s a történeteket okulunk.

Amerikát a természet is olyanok alkotta, hogy központja legyen a világ kereskedelmi léghajózásának. Roppant kiterjedésű határjai, szigethatárai s számára kínálkozó kereskedelmi lehetőségek Közép és Dél-Amerikában, népességének olyan megoszlása egyes nagyobb központokban, ami kívánatosá teszi a gyors közlekedést s az amerikai népet elöltő vágy és energia, ami mindenben a fölénnyel, a legjobbat keresi: mind olyan tényezők, amelyek föltétlenül a haladás, a fejlődés üdvényét egyengetik s lehetővé teszik, hogy az Egyesült Államok a kereskedelmi léghajózás terén is magához ragadja a vezető szerepet.

A régi cs. és kir. vezérkar ellen.

Sternberg Albert, azelőtt osztrák gróf, a ki már béke idején föltüntet az osztrák képviselőházban és a sajtóban azokkal a támadásokkal, a melyeket az osztrák "szoldateska" ellen írta, a minap az általa kiadott Tagesfragen hav folyóiratban Arz vezéreiredezéshez, a vezérkar volt fejéhez, nyílt levelet intéz, amelyben több igen súlyos váddal illeti a vezérkari tiszteket.

Sternberg a név teljes megnevezésével rámutat egy vezérkari ezredesre, egy hadtest vezérkari főnökre, aki a front mögött tizennygy kilométernyire, azon a helyen, a hol sétálni szokott, utasokkal különösen jól betanított hat fedezéket építtetett, hogy ott esetleg elbujhassék. Közvetlenül a hálszobájá mellett saimént készítetett egy betonozott fedezéket, a mely azonban nem a maga és szűkebb környezete számára készült, hanem szintén a vezérkari kikerült hadtestparancsnok számára. Nem is tekintve azt, hogy az értékes betonanyagot, a melyet haszonnyelő kéményről a vasutól kellett odaszállítani, elvonta a veszedelmesen lévő csapatoktól, eselkedele nyilvános megbotránkoszt keltett nemcsak a mi csapatainknál, hanem a szomszédos német csapatoknál is. Bizonyos vezérkari tiszték nem csak a maguk személyére nézve voltak gyávák, hanem kötelességmulasztók voltak más tekintetben is. Kivonták a tűzből fiaikat, az bizonyos protekcióra emzserk fiait. A már említett hadtestparancsnoknak volt egy fia, a kit a saját segédisztájé tett meg, a helyett, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal később támadott és minden veszteség nélkül oldotta meg feladatát. Az ember, a ki ilyen kiméletlen saját csapatával szemben, semmiképpen sem vonhatja ki fiat a tűzből. Hasonló, szintén a vezérkari főnökre nézve, hogy az ezredébe, a hez vonultatva volna be. Ez a tábornok a Kárpátokban támadásra adott parancsot, jöllehet Kroupa tábornok és vezérkari főnöke telefonon szinte könyörgött neki, hogy a három méter magas hóban és tizenhét foknyi hidegben ne kezdjen támadást. E támadásnak az lett a következménye, hogy a 7500 viruló katonából alakult dandár egy harmadrészi összefagyott és beteg nyomorokira olvadt össze. A szomszédos német csapat tizennygy nappal kés

Ne panaszkodjék

hogy keze reszket, IDEGBAJ GYÖTRI, hogy álmatlan, hogy FÉRFIEREJE VESZENDŐ, hogy HATA, VESEJE FAJ, hogy MUNKAKEDVE el-
tűnt. Rendelje meg a

SATURNIN

az Egyesült Államok törvényei szerint készített kitűnő gyógyszer, mely bajain RÖVID IDŐ ALATT segíteni fog.

Egy üveg ára \$1.25; 3 üveg \$3.25. Öt üveg, teljes készlet, öt dollár. Bérmentve és titoktartás mellett küldi meg a feltaláló:

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO
Minden rendeléssel ingyen küldünk nagy, 116 oldalas Orvosi Tanácsadó könyvet.

A békeszerződés elfogadása a kultura bukása.

(Folytatás az 1-3. oldalról)

Nem lehet rend az egész Balkán félszigeten.

"A földrajzi és gazdasági igazságokkal szemben a nemzetiségi elvekkel védekeznek a békeszerződés szerzői, akik elpusztítják annak a népek minden történelmi hagyományát, melyet elszakítanak hazájuktól. Nemzedékeken keresztül tartanak majd forradalmak, mert a békeszerződés a nemzeti vezetést olyan fajokra bizza, melyek kulturális tekintetben jóval mögöttünk állanak. Elpusztítják iskoláinkat, egyetemünket és visszadobják a népet a tudatlanság sötétségébe. Magyarország bukása, a kultura bukása, amit nem szemlélhet végig megzétés nélkül az emberiség."

Herbert Hoover a közvélemény elnökjelöltje.

(Folytatás az 1-3. oldalról)

Hoover ugyanis sohasem volt politikus és így nem is sejtísenki, mennyire és miben számíthat rá.

A kormány tagjai közül Baker hadügyminiszter, Daniels tengerészeti miniszter és Palmer igazságügyminiszter nyilatkoztak csak az ügyben, de mindössze annyit mondtak, hogy Hoover pompás munkát végzett a háború alatt. Az elnökjelölés ügyében azonban nem voltak hajlandók nyilatkozni.

DR. BACKY GYULA
magyar orvosi klinika és Sanatoriuma.
Hatalis az amerikai orvos vezetés alatt
bejáró és bentlakó betegek részére.
Titoktartás biztosított.
35 magyar szilárd ágy.
Gyógyulási kármily régi betegségekből is.
1531 SO. BROADWAY, ST. LOUIS, MO.
H. A. S.

NÉMA MARAD WILSON ELNÖK

Türelmetlenül várja a demokráta párt Wilson nyilatkozatát. — Nem mondhatnak semmit a jelöltek.

House ezredes nyíltan támogatja Hoover jelölését.

Hetek óta rendületlenül várja az ország, különösen a demokráta, hogy megszólaljon a Fehér Ház lakója, hogy nyilatkozzék az idei választással kapcsolatos terveiről az elnök. Wilson elnök ajkai nem nyílnak azonban szóásra és ez a némaság nagy nyugtalanságot kelt a demokráta vezetők körében. Mindenki arra számított, hogy a Jackson-day-i lakomán elárulja az elnök, pályázik-e harmadszor is, vagy tisztelőben tartja Washington György hagyományát.

Az elnök némasága okozza, hogy a többi "jelöltek" sem nyilatkozhatnak. McAdoo, Wilson veje és így kétszeres kötelessége a tartózkodás mindaddig, míg apósa és pártvezére nem dönt. Hasonló helyzetbe kerültek Mitchell A. Palmer igazságügyminiszter hívei, akik nem kezdték meg a munkát jelöljük mellett, amíg a pártvezér álláspontját nem ismerik. Mindenkori az állítja, hogy a történelmi hagyományoktól eltekintve, Wilson elnök egzségére való tekintettel sem vállalhatja a harmadszori jelölést, mert teljesen kizárt eset, hogy végigharcolhasson egy elnökválasztási kampányt.

A demokráta részéről ezidig csak James W. Gerard, az egykori berlini nagykövet jelentette ki, hogy pályázik az elnöki méltóságra, de csak abban az esetben, ha Wilson nem hajlandó "futni." Gerard jelölés-

HA VAN UTLEVELE

és rövidesen hajóra akar szállni,

JÖJJÖN AZONNAL.

Levélleg vagy sürgönyileg értesítsen bennünket érkezéséről, hogy emberünk megvárhassa önt a Depoton. Kényelmes szállásról gondoskodunk és podgyász-ügyeit elrendezzük.

HA NINCŚ UTLEVELE írjon azonnal hozzánk s mi megszerezük azt önnek.

PÉNZKÜLDÉS ÉS PÉNZBEVÁLTÁS

a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

TRANSATLANTIC EXCHANGE INC.
203-10TH AVENUE,
Corner 22nd St.
NEW YORK, N. Y.
Tel. Watkins 7232

get-senki sem veszi azonban komolyabban és a Jackson-day-i lakomán ő is Herbert Hoover mellett szállt síkra. Egyes körökben azt vélik, hogy Gerard maga sem gondol komolyan a jelölésre és tulajdonképpen az a célja, hogy Hoover részére ki-kémlelje a talajt.

Az elnök némaságát sokan arra is magyarázzák, hogy ő is Hoovert tartja a legalkalmasabb jelöltnek és addig hallgat csak, amíg a közvélemény határozottan megnyilatkozik Hoover mellett. (Erre a feltevésre alapos okot szolgáltatott a New York World legújabb állásfoglalása, amikor indozálta Hoovert a kormány felhivatalosa.) Megbízható források állítják, hogy House ezredes, aki az elnök legbizalmasabb és egyetlen benső barátja volt, ugyancsak Hoover mellett foglalt állást.

Az általános tanakodás között elszántan folytatja munkáját William Jennings Bryan, a ki a békeszerződés ügyében nyíltan szembekerült az elnökkel és nincsen kizárva, hogy az elpusztíthatatlan elnökjelölt újabb meglepetéseket készít elő.

A jugoszlávok panaszkodnak a hatalmakra.

(Folytatás az 1-3. oldalról)

tői szepint elérkezett. "Nem akarjuk jóvendőgetni, hogy milyen lesz az a választás, amit erre a jegyzékre Belgrad fog adni, de nem gondoljuk, hogy kormányunk beadná a derekát. Esetleg arra kényszeríthetnek bennünket, hogy tiltakozás mellett eltűrjük a helyzetet, de bekövetkezik az is, hogy a diplomáciai kapcsolatot a többiekkel megszakítjuk."

FRANCIAORSZÁG POLITIKÁJA.

PÁRIS, jan. 22. — Millerand miniszterelnök a mai napon, amikor politikai programja felől nyilatkozott, azt a kijelentést tette, hogy Franciaországnak egyik legfőbb célja lesz azoknak a szövetségeknek fenntartása, amely szövetségek megmentették a világot. Az új miniszterelnök az elismerés pálmáját nyújtotta át beszédében elődjének, Clemenceauxnak, akinek nehéz dolog

mutatott arra, hogy a kivánság bizottságnak tagja volt, amerikai társával együtt kisebb-
birozságnak tagja volt, ame-
rikai társával együtt kisebb-
gi véleményt terjesztett elő.
Ennek az oka tulajdonképpen
az volt, hogy a volt császár
nem büntetett miatt, hanem
jogos.

mutatott arra, hogy a kivánság
bizottságnak tagja volt, ame-
rikai társával együtt kisebb-
gi véleményt terjesztett elő.
Ennek az oka tulajdonképpen
az volt, hogy a volt császár
nem büntetett miatt, hanem
jogos.

Hollandia nem fogja kiadni a volt császárt.

(Folytatás az 1-3. oldalról)

2. A követelés nem egyeztet-
hető össze a politikai men-
dekk elvével.

3. A volt császár ellen fel-
hozott vádak a nemzetközi el-
járásról teljesen eltérő szokást
vezetnének be.

A hollandi diplomaták al-
apos tanulmány tárgyává te-
szik a jegyzéket s a válaszban
ennek látható jele is lesz.
Bármilyen legyen is a válaszuk,
a szövetségesek sürgősen akarják
elintézni a kérdést.

Amerika távol tartja magát.

WASHINGTON, jan. 22. —
Az Egyesült Államok mindad-
dig nem azonosíthatja magát a
szövetségeseknek a volt német
császár kiadását illetőleg Hol-
landiához intézett követelésé-
vel, amíg a szenátus a versail-
lesi békeszerződést jóvá nem
hagyta.
A szövetségesek jegyzéke rá

PÉNZVÁLTÁS

100 és 1000 koronás törvé-
nyes bankjegyek minden-
kor kaphatók bankházam-
ban. Vigyázzon, hogy meg
ne károsítsák.

Mielőtt hajóra száll, jöjjön
személyesen bankházamba
vagy írjon felvilágosításért
és árákért.

BANKUTALVÁNY

a magyar Póstatakarék-
pénztárba, Pesti Magyar
Kereskedelmi Bankba, Le-
számoló Bankba, vagy
bármely más budapesti
bankba teljes felelősség
mellett.

Írjon felvilágosításért.

HAJÓINDULÁS

a magyarok részére alkal-
mas hajók:

Január 31-én:
Pannónia ..... Triesztbe
Február 4-én:
Re d'Italia ..... Constanzába
Február 7-én:
Rotterdam ..... Rotterdamba
Február 11-én:
Manchuria ..... Hamburgba

AZ ÖSSZEKÖTŐ KAPCCS
MAGYARORSZÁG ÉS AMERIKA
KÖZÖTT

KISS EMIL BANKÁR

PÉNZKÜLDÉS

Magyarország minden részébe, a meg-
szállott és meg nem szállott területekbe
a legalacsonyabb napi árfolyam mellett.

A napokban küldtem szét az ujabban
érkezett eredeti óhazai nyugtákat a leg-
ujabb pénzküldeményekről. Meggyőző
bizonyosságot szolgáltatnak ezek a nyug-
ták arról, hogy Kiss Emil bankár pénz-
küldési rendszere a leggyorsabb és a leg-
tökéletesebb. Ha tehát pénzt akar kül-
deni az óhazában élő szeretteinek vagy
budapesti bankban akar magyare kor-
nát elhelyezni, erre a címre írjon:

KISS EMIL BANKÁR

133 SECOND AVE., NEW YORK

Aki az óhazába szándékozik utazni, ne
hagyja el addig munkahelyét és ne jöj-
jön addig New Yorkba, amíg Kiss Emil
bankárnak nem ir és onnan választ nem
kap, hogy az alatt közölt hajók melyi-
kén van részére hely. Teljesen díjtalanul
szerezük meg az utazáshoz szükséges
okmányokat. Pénzt addig ne váltson be,
amíg személyesen el nem jön bank-
házamba.

A mai pénzküldési árfolyam:

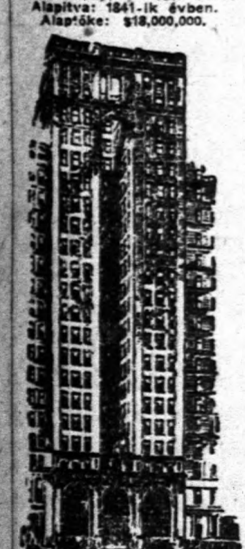
(VÁLTOZÁSNAK VAN KITÉVE.)

100 Csehoszlóvák korona	\$1.90
100 Jugoszlóvák korona	\$1.20
100 román Lei	\$2.40

(Küldési díj 25 cent bármily összeg után)

NAGYOBB ÖSSZEG KÜLDÉSÉNÉL ARENGEDMÉNY Egy közönséges pénzulvány és egy póstabélyeg

Az American Express
Company Pénzdéje:
65 Broadway, New York.
Állapítva: 1841-ik évben.
Alapítók: \$18,000,000.

Ezen hatalmas, gyönyörű
épület az American Express
Company tulajdona.

minden ami kell ahhoz, hogy ezen országok bármelyikébe
pénzt küldhessen: Most, amikor a pénzváltási árák oly al-
acsonyok, kitűnő alkalom nyílik pénzt küldeni az óhazába,
ahol arra nagy szükség van. Jöjjön az American Express-
Co-hoz, mely több pénzt küld Európába, mint bármely más
bankintézet. Az Egyesült Államok bármely részéből írás
oly olcsón, oly könnyen és majdnem oly gyorsan küldhet
pénzt, mintha New Yorkban lakna.

AZ ELJÁRÁS A KÖVETKEZŐ:

Töltse ki gondosan az alanti szelvényt. Menjen az Express
irodába vagy a postára ott helyben és vegyen egy money
ordert (pénz-utalványt) annyi dollárra, amennyit akar
küldeni. Állíttassa ki az AMERICAN EXPRESS COM-
PANY, NEW YORK névre. Küldje levélben, postán a ki-
töltött szelvényvel együtt a lenti címre, s a pénz azonnal
továbbítja lesz a lehető legolcsóbb árfolyam mellett és
önnek nyugtát küldünk.

Vagy ha jobbnak véli, menjen el bármely nagy Ameri-
can Railway Express irodába, annak fiókgyűnökhöz,
vagy az American Express egy önálló irodájához, amilyen
van New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Buffalo,
Pittsburgh, St. Louis, Cleveland, Cincinnati, Chicago,
Detroit, Minneapolis, Kansas City, San Francisco, Los
Angeles, Seattle és Montreal városokban.

AMERICAN EXPRESS COMPANY

FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT F.

65 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

CLEVELANDI IRODÁNK CÍME: 2048 EAST 9th STREET

Bármikor küld pénzt bárhová, követelje az American Express Company nyugtá-
ját. Ez biztosítja Önt károsodás ellen.

Kelt 1920

Összeg \$ ..... Hány Koronát: .....

Fizetendő ..... részére

A címzett pontos címe: utca és házszám: .....

Város ..... Utolsó posta

Falu ..... Megye .....

A feladó neve: .....

A feladó címe: Házszám: ..... Utca

Város ..... Állam .....

EZER VESZÉLY

fenygeti a New Yorkba menő magyarságot, az ut-
levél hiánka egész serege részen van, fogadják meg
a becsületes jó tanácsot,

Itt vagyunk a közelükben,

ahol Pénzbeli, Hajójegy, Utlevel és Köz-
jegyzői ügyeiket elintézhetik személyesen.
KORONA UTALVÁNYT vehet, vagy
PÉNZT KÜLDHET ÁLTALAM a legol-
csóbb napi árfolyamon a világ bármely
részébe.

Írjon van jöjjön személyesen az alanti címre:

JOHN NÉMETH, JR. BANKER
437 Penn Avenue, Pittsburgh, Pa.
A Wabash állomás közelében.

The State Bank

378 Grand Street New York, N. Y.

EGY 70 MILLIÓ DOLLÁRNYI vagyonnal
és több mint százezer betevővel rendelkező
hatalmas amerikai pénzintézet, mindig biz-
tosíték arra, hogy a hozzá fordulók bec-
sületes, lelkiismeretes és pontos elbánásban
részesülnek.

Pénzküldési áraink olcsóbbak,
mint bárkié.

UTLEVELÉT ÉS UTAZÁSI ENGEDE-
LYET megszerezünk, hajójegyet eladunk
minden vonlra és bármely ügyében eljár
magyar ügyosztályunk, ha akár levélben,
akár személyesen bizalommal hozzánk
fordul.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

DR. FEKETE IMRE TEMETÉSE.

Január 19-én helyezték örök nyugalomra a chicagói magyar-ság egyik legértékesebb ifjú tagját.

CHICAGO, Ill. — Az egész chicagói magyarság igaz, őszinte részvét mellett helyezték öröknyugalomra a chicagói magyar társadalmi életnek egyik legrokonszenvesebb, nagyréményekre jogosított ifjú tagját: Dr. Fekete Imrét.

Az elhunyt fiatal embernek csak jóbarátai voltak Chicagóban és széles Amerikában mindenütt, mert Fekete Imre, azok közt a ritka emberpéldányok közé tartozott, akiknek helyén van a szívük, helyén van a fejük és a többre becsülők a kötelesség teljesítését, mint saját életüket.

Harmahárom esztendővel ezelőtt a szabolesmegei Fényeslőkén született Fekete Imre, aki 18 évvel ezelőtt vándorolt Amerikába. A gyermekember keresztmáltatásokon, a keserves megpróbáltatásokon, melyeken keresztmáltat az amerikai magyarság legnagyobb része. Nehéz, keserves munkával, mint női szabó kereste meg eleinte kenyerét, de a nehéz munka mellett is maradt ideje arra, hogy komolyan dolgozzék jövője érdekében, hogy tanuljon, hogy haladjon és érvényesüljön az új hazában.

A komoly törekvő ifjú legelőször alma teljesült öt esztendővel ezelőtt, amikor kitűnő sikertel elvégezte a chicagói egyetem és elnyerte a fogorvosi diplomát. Az amerikai fogorvosok körében csakhamar kitűnő hírnévre tett szert a fiatal magyar orvos, úgy, hogy egy évvel ezelőtt már tanszéket ajánlottak részére a chicagói fogorvosi egyetemen. Dr. Fekete Imre azonban meg akarta tartani függetlenségét és nem fogadta el a kitérítést. Teljes erejével dolgozott és tulságba

vitt buzgalma okozta halálát. A megfeszített munka annyira meggyöngyöztette szervezetének ellentálló erejét, hogy könnyű szerral végzett vele a gyilkos kór.

Az eleinte enyhe meghülésnek látszó betegség agy- és hátgerine gyuladássá fajult és végül az orvosok megállapítása szerint a legújabb járvány, az úgynevezett 'sleeping sickness' kezdte ki és végzett is vele.

Január 19-én zajlott le a szomorú temetés Hartman magyar temetőszerező kápolnájából. A temetésen megjelentek az Öd-fellow és a Szabaddkönyves páholy küldött tagjai, amely szervezeteknek buzgó tagja volt az elhunyt. A szertartáson megjelent a gyászbaborult sokogó rokonság: az elhunyt fivéré: Fekete József magyar bankár, nejevel, Lajos fivére, aki Atlanta Georgiából jött el a szomorú kötelesség teljesítésére, Anna nővére, férjével Balogh Imréné és a jóbarátok meg számlálhatatlan serege. Magyarországon él az elhunytnak Ferenc nevű fivére, aki ugyancsak keserves könyeket hullajt majd érte.

BRIDGEPORTI HIREK.

FOLYIK A MUNKA BRIDGEPORTON IS.

Bridgeport, Conn. — A magyar szív ózinté megnyilvánulásként lázas gyorsasággal megyen a munka Bridgeporton, hogy megmenthessünk százezer szenvedő gyermeket, testvéreinket, véreinket tul az óceánon, Magyarországon. A magyar üzlemberek egyesülete vette a kezébe a munkát. Tagjai egymással versenyezve igyekeznek, hogy kieleghetőség becsültes magyar szívük, lelkük sugallatát, mennél nagyobb összeget gyűjthessenek a szerencsétlen éhező, fázó véreinknek a magyar gyermekeknek. Az egyesület Flesher Gyula elnökletével egy bizottságot szervezett tagjai sorából, kik is önkéntes ajánlkozással fardoznak. Böleszházy Ferenc egy-letli elnök a bizottság elnöké-voltak az elsők, kik megindultak gyűjteni. Rövid egy-napi munkájoknak 133 dollár az eredménye. S a mellett az egyletek is megmozdultak. A bridgeporti 1848-as egylet saját pénztárából 100 dollárt, a Szt. László egylet 200 dollárt adományozott.

A terv további része, hogy először a magyar üzlembereket, továbbá magánosokat, majd az angol üzlembereket, továbbá a város vezető nagy testületeit látogatja meg egy önkéntes bizottság. A saját akció is erős. Időközönként a helybeli angol nyelvű lapokban cikkek jelennek meg, hogy az angol nyelvű közönséget eme magasztos eszeledetre felhívják.

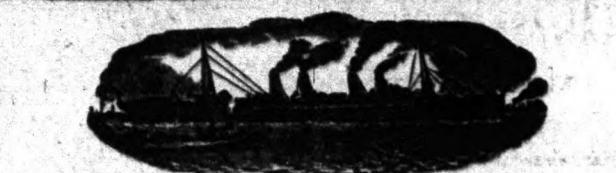
Az egylet legutóbb tartott gyűlésén egy nagy léppéssel haladt a nemes cél megvalósításához. Megnyerte Dezső János s Róth kiváló honfitársainkat is részben alelnökkül, részben a nagyobb angol köröket meglatogató bizottságul.

Eme együttes munka mellett hisszük, hogy rövidesen tekintélyes nagy összegről számolhatunk be a nagyon is reászoruló gyermekek részére.

A SZENT LÁSZLÓ EGYLET ÉVI NAGYGYŰLÉSE.

Folyó hó 18-án tartotta a Bridgeporti Szent László róm. és g. kath. egylet évi nagygyűlését Varga István központi főelnök elnökletével. A nagy gyűlésen az anyagegylet összes tisztviselői és tagjai teljes számban, továbbá a vidéki egyletek részéről a következő delegátusok jelentek meg:

1. Torrington, Conn. fiók: Király János és Horváth István. 2. Union City-i fiók: Sztár András és Vas Mihály. 3. Wallingfordi osztály: Szekunda Pál, Csapó János. 4. Shelton-Darby osztály: Guth Mátyás. 5. So. Norwalki osztály: Soltész Imre. Főelnök a nagygyűlést megnyitó beszédben szeretettel üdvözölte egy a helybeli tisztviselő, társait s az anyagegylet tagjait, mint a ki-

A következő hajókra eladunk jegyeket a társaságok által megszabott árakon:

Table with columns: Indulás napja, Hajó neve, Rendeltetési kikötés. Lists ship schedules to Trieste, Constantinza, Genua, Rotterdam, Hamburg, etc.

Csak akkor jöjjen New Yorkba, ha már utoléve megvan. Ha még nem volna utoléve és utazni akar, írjon nekünk és utolélés a legelőőbb idő alatt megszerezni igyekezzünk. Mielőtt New Yorkba indul, írjon nekünk. Mi megvárjuk a vasutnál és olcsó, kényelmes jó szállásról, valamint postgondozásról gondoskodunk.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

10 E. 22 St. NÉMETH JANOS, elnök. Fiókület: 1597 2nd Ave cor. 83rd St.

küldött delegátusokat. Rövid beszédben visszamenekültek az elmúlt évre s az elhalt tagoknak örök nyugalomát, míg a meglevő tagoknak boldog új életét kívánt. Beszédében kitért az egylet rohamos, állandó fejlődésére. Anyagiakban ma 45 ezer dollár vagyonnal rendelkezik az egylet. Biztos és határozott a fejlődése. S mint Amerikának legnagyobb s leggazdagabb róm. és gör. kath. egylete, a mellett vallásos célját is mindig megvalósította. Meltán várja tehát minden katolikus magyar testvérét zászlaja alá.

Majd utána Szakács János főtitkár terjesztette elő nagy gondnal kidolgozott főtitkári jelentését. Az elmúlt évben történtek teljes ismertetése után jelentésének főbb adatait következőkben foglaljuk össze: Pénzüri forgalom 1919 évben: Bevétel \$19472.96, Áthozat \$ 386.88, Összesen: \$19859.84, Kiadás \$19798.10, Forgalmi maradv. \$61.74.

Jövedelem összehállítása 1919 évben.

Bankba helyezve tüke alaphoz \$5500.00, Bankokban levő pénzek után kamat \$939.18, Athozat 1918 évről \$396.88, Forgalmi könyvön van \$ 61.74, Tiszta jövedelmi maradv. az 1919 évben \$6887.80.

Az egylet vagyona.

Készpénz bankokba helyezve \$36235.80, Ház, zászlók, könyvek és butorok \$ 8800.00, Összes vagyoni érték 1919 december 31. \$45035.80, Taglétszám a felméréskor 1526, Ifjúsági osztállyal 169, Összes taglétszám 1695.

Fogyűlés titkári jelentést helyesnek tartja s azt teljes részletében elfogadja. Majd főgyűlés tartama alatt Dr. Császik István lelkész az egylet tiszktikarától a hivatalos esküt kivett. Végül az egylet a bridgeporti magyar üzlemberek egyesületének küldött-ségét fogadta, kik is a hazai nyomorgó gyermekek részére anyagi segítyt kérnek az egyletől. Az egylet egyhangulag pénztárából 200 dollárt utalt ki ezen célra.

HALÁLOZÁS.

Megható temetés Bartonban.

Barton, O. — Párját ritkító gyászompajú temetés volt itt f. hó 16-án, amidőn a már 17 éves itteni lakos Nagy Pál köztiszteletben levő honfitársunk feleségét, szül. Kovács Rozáliát, aki életének 73-ik évében elhunyt tette el Ruzsa István clevelandi magyar ág. hitv. evangélikus lelkész.

A közbecsült család iránt imponáns módon nyilvánult meg a részvét. Több mint 250 magyar kísérte utolá utjára az elhunytat. Jól lehet öreg korára való tekintettel egy egyletnek sem lehetett tagja, mégis a Bartonban levő Verhovay, Gróf Butthány, Református és a Crescent, O-ban levő Magyar Egylet zászlók alatt testületileg vettek részt a végtsztségesen.

Az elhunyt itt hagyta gyászoló férjét, Nagy Pált, kívül nagy esztendődt élt csendes megéldegésben és nevelt gyermekeit: Pogány Józsefnét, szül. Nagy Lánát, Hegedűs Józsefnét, szül. Nagy Lujzát, Nagy Pált és Pogány Lajosnét, szül. Nagy Zsófit, valamint itt élő 11 unokáját.

EGYHÁZI HIREK.

HIREK A HOMESTEADI ÉS VID. REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Magyarág szaporodása. Az Ungm. nagykaposi Simon Sándor és neje, a Máramaros-m. huspiti illetőségű Boros Erzsébet kedves ifjú házaspárnak boldog otthona egy szép kis leánykával növekedett meg. Az újszülött a múlt vasárnap délelőtt lett megkeresztelve a református templomban Jolánka és Annuska névre. Keresztül-lei Handler János és Gerhart Vilmosné voltak.

Előjáróság választás. A múlt vasárnap délelőtt istentisztelet után tartott egyházi közgyűlésen lett megválasztva a gyűlekezet új főgondnoka ifj. Lengyel István alapító egyházát és közbecsülésben álló dérk hitestvérünk személyében. Az új előjáróság eskütétele és ünnepélyes beiktatása a jövő vasárnapon, jan. 24-én fog megtörténni. A választások lefolyása az egyház hívei körében általános megelégedést keltett, mert egy a főgondnok, mint a többi előjárók egytől-egyig hű és mun-

A hajójegyek árai le lettek szállítva

Amagyardkorona

ára szintén olcsóbb lett

Záró C. Henri, Bankár

39 Cooper Square Third Ave., The Zaro Bank Bldg., Cor. 6th Street, New York City

kakész tagjai voltak minden időben a homesteadi és vid. ref. egyházak. A közgyűlés az egyh. tagsági illetéket 10 dollárban állapította meg a rendes egyháztagok részére.

Megérkeztek az új székek. A gyűlekezet tagjait, de különösen az ifjúságot kellemesen zékek, melyek egészen meglepte meg azon tény, hogy a zépek a templomkarzatot.

FABRE LINE

Jas. W. Elwell & Co., Főügynökök, 17 STATE STREET, NEW YORK CITY

S. S. PATRIA, 16,000 tonna, három kéményes, dupla csavaru. Átutazás 13 nap alatt. E egyszerű hajóval kellemes az utazás Nápolyon át.

Indul New Yorkból 1920 február 21-én Harmadik osztályu jegy ára Triesztig \$90.00 és \$5 adó. Jegyekért forduljon meghatalmazott ügynökeinkhez.

MAGYARORSZÁG

Ha ruhaneműt vagy élelmiszert tartalmazó csomagot küld az óhazába, küldje azt egy tapasztalt speeditör cég által. Nekünk 30 éves tapasztalatunk van a HAMBURG-AMERICAN LINE révén.

Az alant jegyzett hajókkal továbbíthatjuk az ön ládait és csomagjait teljes biztossággal.

Table with columns: Ship name, Destination, Departure date. Lists routes to Hamburg, London, etc.

RAKTÁR: American Merchants Shipping & Forwarding Company, 147-4 Ave. New York, N. Y.

Hivatalos szállítói az "American Lutheran Board for Relief in Europa" egyesületnek.

EUROPÁI KÉPVISELŐINK: John Heckemann, Hamburg, Bremen; Hamburg-Amerika Line, Hamburg; Johannes Kahl, Hamburg.

TANULJAMEGMÁSOK TAPASZTALATÁN,

mi módon védeheti meg magát. Nagyon sok idegent New Yorkban helytelen uton kihasználhatnak olyan emberek, akiknek ez képezi foglalkozását.

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK, 69 Fifth Ave. New York

HAJÓJEGYEKET

Magyaroknak, HAMBURGBA, TRIESTBE, ANTWERPENBE, ROTTERDAMBÁ a legolcsóbban eladók.

UTLEVELET

MARSICS JÁNOS, államilag engedélyezett hajójegy pénzküldő és kivándorlási iroda

279-10th Avenue corner 26th Str. New York City

HAJÓJEGYEK

Rotterdamon át ODERBERGIG \$90.90

Morris Engel, BANKAR, 129 Greenwich Street, New York, N. Y.

INTERNATIONAL STEAMSHIP BROKERS

PÉNZKÜLDÉS A LEGNAGYOBB BIZTONSÁGBAN. HAJÓJEGYEK ÉS PÉNZVÁLTÁS.

459 WEST 16TH STREET, NEW YORK, N. Y.

BOGDAN MIKLÓS, Iroda-Fővezető, 459 WEST 16TH STR., NEW YORK, N. Y.

EGYEDÜLI MAGYAR KERESZTÉNY UTAZÁSI IRODA

Hazautazóknak megszerezük az utlevelet, utazási engedélyt, hajójegyet, elrendezük az adóját, várjuk a vonatnál, saját szállodánkban kap lakást és jó élelmiszert addig, míg a hajóra nem tölthetjük olcsó áron. Megvárjuk a családktól. Teljesen ingyen segítségére leszünk a pénzküldés és beváltásnál. Irjon bővebb felvilágosítást az

OCEANIA CO.

Utazási Irodához OLASZ A. FERENCZ Mgr., 306 EAST 13th ST., NEW YORK CITY

NE HANYAGOLJA EL A HÜLÉSÉT

Vegye elejét minden komoly bajnak, a Szent Erzsébet

TÜDŐ-BALZSAMMAL

mely gyorsan szünteti KÖHÖGÉST, FULLADÁST, HÜLÉST.

NEHEZ LÉLEGZÉST REKEDZSÉGET.

Egy üveg ára 1 dollár 10 cent. Kizárólag e címen kaphatja:

SZENT ERZSÉBET

ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR, 9115 Buckeye Road, Cleveland, O.

Malley, WILKES-BARRE, PA.

14 keserves esztendővel ezelőtt a chicagói magyar társadalmi életnek egyik legrokonszenvesebb, nagyréményekre jogosított ifjú tagját: Dr. Fekete Imrét.

14 keserves esztendővel ezelőtt a chicagói magyar társadalmi életnek egyik legrokonszenvesebb, nagyréményekre jogosított ifjú tagját: Dr. Fekete Imrét.

KIS HIRDETESEK

ARSZABASA.

KERESTETES. MUNKÁT NYER... MUNKÁT NYER FERFI.

MÓDLISOKAT KERESUNK... MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET.

YARD MUNKASOK NAPSZAMOSOK... THE THEODORE KUNDZ CO.

THE FAIRMOUNT TOOL & FORGING CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

MUNKÁSOKAT ES SEGITOKET... LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

BORING MILL és LATHE MILL OPERATOROKAT

RELANCE ELECTRIC & ENGINEERING CO.

FÉRFIT keresünk téglagyár gépeinek rendben-tartására.

THE BURTON TOWNSEND CO.

GÉPESZÉK és SEGÍTŐK FÉRFI MUNKÁSOKAT

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

LEANYOK Különböző osztályunkba leányok keresünk.

ELECTRIC SANITARY LAUNDRY CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOK gép és kézi varrónókat keresünk.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

THE BLOCH CO. keresünk, akiknek férfi ruhák vasalásában nagy gyakorlatuk van.

LEANYOK 16 éven felüli leányok gyári munkára.

UNITED STATES GLASS CO.

LEANYOK akiknek gyakorlatuk van és tanulni akarnak villanygép varrást, pamuthajtást, a szövőgépen való munkát, vágást és dobozkészítést, jó munkát kaphatnak.

RICH-SAMPLER CO.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT keresünk gyári munkára.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LEANYOKAT és ASSZONYOKAT bencs és gépmunkára keresünk.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

VEGYES FIGYELEM MAGYAROK!

HAJNÖVESZTŐ Dr. William More Hair Shampoo

NAGY & BURCHINAL MFG. CO.

AKI HAZA AKAR UTAZNI, biztonan és gyorsan, az írjon

MAGYAR KIVANDORLÓK OTTHONON, N. Y.

TANULJON TÁNCOLNI Reményitánciskolája

CHICAGO MAGYAR ORVOS Dr. Löwinger Ernő magyar orvos

TALÁLmányok kidolgozásában és nyújtásban

TELI TOJÁS Conkey's POULTRY TONIC

VIKTOR E. FAITH Conemaugh, Pa. Johnstown, Pa.

JOGI TANÁCS H. E. VARGA ügyvéd és jogtanácsos

W. H. SCHWARTZ ügyvéd és jogtanácsos

D. B. STONE ügyvéd és jogtanácsos

Kovachy M. Andor ügyvéd és jogtanácsos

JOS. N. ACKERMAN ügyvéd és jogtanácsos

ALFRED SAFRAN ügyvéd és jogtanácsos

Pub The oldest established Hungarian Paper

NO. 20. SZÁM A SZENÁTUS BÉKESZERTI ZEDII

A republikánus krata szenátus létrejövő a k állapotában.

Közeledek a sze váhagyásának WASHINGTON

A republikánus szenátorok között dolgoznak és

hogy a békeszerződés gyára érdekében

állapodásokra jussanak, várakoznak

des történt éppen a dk szakaszak a során, amely szak szerint "az egész szive"

Hogy a többi sz delkezeinek mög töleg milyen elvárás ellenfelek között

lényeges a tizedik tősséghez képest kérdést képesek oldani, akkor bizony többi pontok felett a megalkuvás.

Ugy republikánus mokrata részről el a befejezés felé történt. Így nyilat Lodge szenátor a m szó szerint "a kézzelgép belemes zedik-ikk szöveg megváltoztatásában"

"Az Egyesült Áll rantiája fegyveres gazdasági bojkott államnak a terület vagy politikai sem, amely államp szakasz rendelkezése tetítettek, hácsák, kai kongresszus biz ben az így eszközök ra felhatalmazást"

Európának Hoover te VARSÓ, jan. 22

gyerményei, de hozza hogy az élelmiszer- kedjenek még jobb értéke pe esőknek

A munkát az A life Administration Fund igazgatnáj (ús tület, amely a m gyermekeket a raktáriak lennének szagban, Ausztriában vőlőkben, Magyarorsz föleg husmentek és babot tartalmak

Amerikában egy zátározásokon egy itti vásárolniakak dolláros utalványok denek haza az illet rikai raktárakban tükü élelmiszert nak ki kívánásig

Bányászok és ladolók! A THE LOUP CREEK COLLIERY COMPANY BANYAI EGÉSZ ÉVEN KERESZTÜL MINDEN NAP DOLGOZNAK.

MAGYAR BOARDING HAZVEZETŐT keres a Reading Mine No. 3. Stoyestown, Penna.

TELES ÜZEMBELENVŐ nagy gyár itt Clevelandban terjeszkedni kívánóknak nagy megrendelések miatt.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

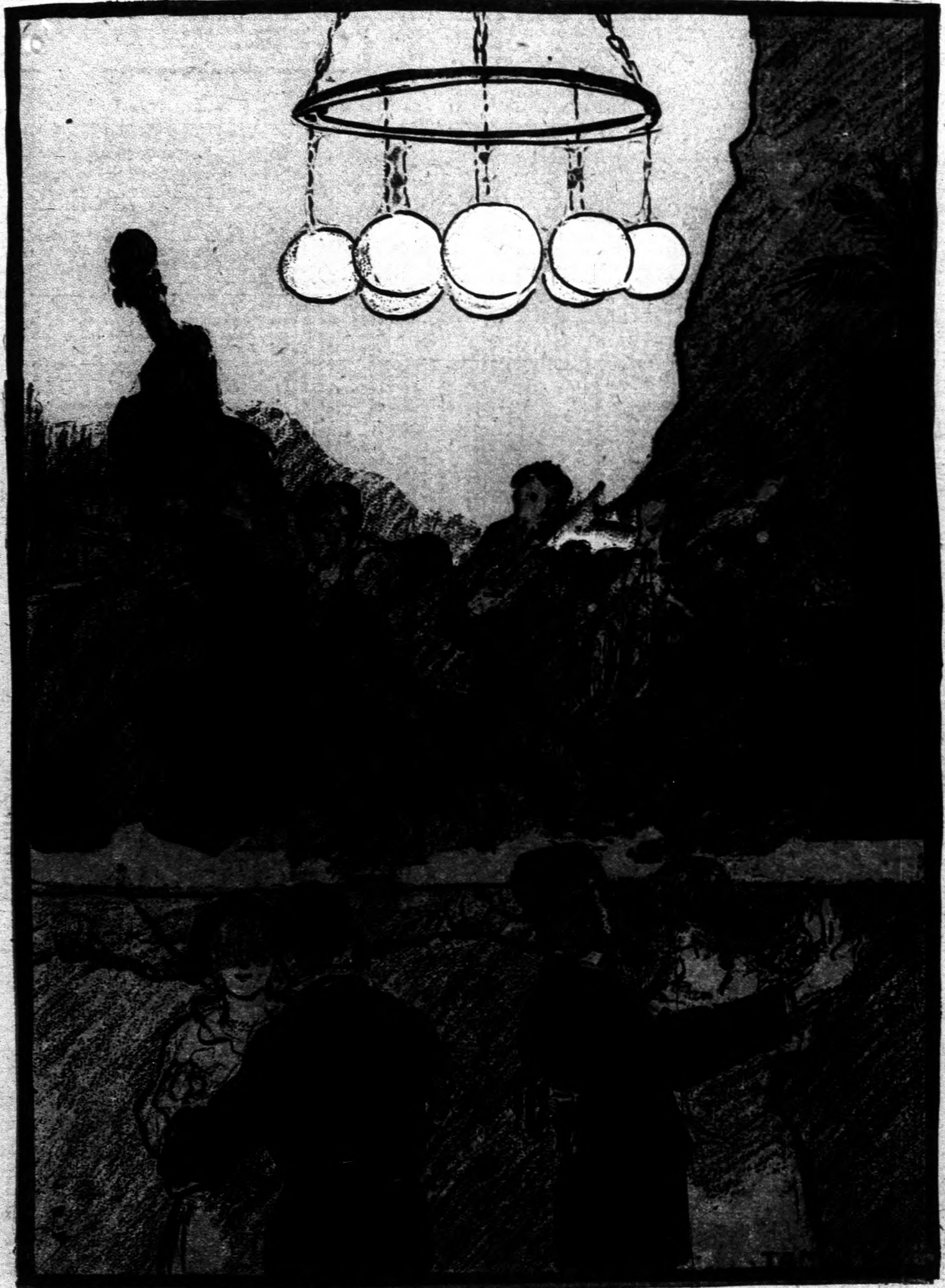
ELADÓ ÜZLETEK JOPORALMU CATER... ELADÓ ÜZLETEK.

XXX. ÉVFOLYAM.

1920. JANUAR 25.

VASÁRNAP

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

A NAGYSÁG IMÁDATA

Nem, nem, nem! Soha nem leszek én
Halvány, nyugati istenimádó!
Sápads holdra éjjeli órán
Babonás kutyaként felüvöltő!
A tündöklő Nap, a lángsugaru Nap,
Az életadó Nap az én paizsom!
Zászlómra arannyal képe felírva,
Lelkembe örök sugarakkal.
En téged imádlak, rád esküszöm én:
Mindent fényedbe borító Nap!

En Michel Angelot,
A rettenetost,
A felségesen vakmerőt,
A tragikus-komorát imádom!
Mint Isten, embereket formál,
Óriás, gyászos Hamleteteket,
Kik néma-kövéltén
Töprengenek rajtad:
Idők hullámán tovarengő,
Vissza soha nem tért

Bus emberi lét!
E nagylelkű hővek
Vádlók az Enyészet
Zsarnok uralma ellen!
Prometheusz szájkra nélkül is
Élik a legmélyebb emberi léteket.
Nagy gondolatokkal, gyászszal viselősek,
És mégis az isteneket
Örök életben közelítők!

En Shakespeare,
Az eszermű vadtest,
A nagyban, kicsiben
Jehovamódra nagyot,
A Föld legnemesebb drágakövet,
Az óriás-léptűt imádom!
Ót, ki határtalanul
Száll az égk körein,
Száll a földöveken
Gondolászárnyakon
Negyven perc alatt át meg át;

— Tolstoj ellen —

Ót, ki ha mennydörgőn
Felleget rázza
S villámot hajigál,
Mint az Olympus ura;
Istenként hallgat az ember;
Ót, kinek hangszerein
Rózsaszínű álmok,
Május hajnali sejtelmek
Eol-hárfa szavával suhannak át;
Ót, ki a Földet megnépesíti
S kolosszusi embereket
Vet roppant, eleven növényekül
A vérrel, könnyel záporozott televénybe;
Ki az Idők palástjára kihimz
Zürzavaros álmoképeidet,
Keserű-édes tragikomédiádat:
Ó emberi lét!
Ót, az Albion ködein
A két pólusig átragyogót,
Isten nagy famulusát: imádom!

OLÁH GABOR.

SZIVKIRÁLYNŐ

IRTA:
BONYI ADORJÁN

Közelmult napokban Szeverin egy idegen városkában kóborolt, hol is a hegyek közül ibolyás tisztások levegője osont be a régi házak közé és a nyitott ablakokban az asszonyok himzete függönyöket tavaszi párák lengették.

Szeverin busan és elhagyottan mendegélt; ám egyszer csak egy nyitott ablakon át édes hang szólott ki utána:

— Ej urfi, talán már meg sem ismeri az embert!

Szeverin megrendülve csókolta meg a feléje nyújtott kezecskét, mely párnás és jószagú volt, mint egy frissen nyílt virág.

— Agnes! Elhíhetem-e, hogy magát látom?

— Kerüljön beljebb, barátom. Az ajtónk nyitva van a régi ösmérés előtt, — mondta Agnes és két fényes párásként tündöklötték szemei.

Szeverin csakhamar bent volt a fogadószobában, tekintélyes butorok és vastag szőnyegek közt; enyhe, édes cigarettaszag terjengett a tiszt alevégőben és Agnes mosolygva, kedveskedően nézett vele farkasszemet.

— Vajon csakugyan Agneshez lenne szerencsém? — mondta hitetlenkedve Szeverin.

Agnes összecsapta a kezét.

— Hát olyan híhetetlen, hogy végre tisztességes környezetben lát? — mondta. — Hát muszáj nekem folytonosan hónapos szobában laknom és másodrendű naiva-szerepeke tanulnom? Örökké vidéki direktorok kegyeire kell nekem esengennem? És rekedte játszani magam a fütetlen fogadóban rongyos alföldi faluban havi harmincöt forintért? Végre nem lehetek én is nyugodt, boldog és a magam ura? Hát olyan lehetetlen valami ez, Szeverin?

Szeverin megrázt a fejét: nem, ez nem olyan lehetetlen valami és innár egykedvűen gyújtott rá a aranyos végű cigarettura, mellyel Agnes megkínálta.

— Bizony, édes barátom, én férfizementem, — folytatta Agnes. — Egy vagyonos és kedves uriember fölajánlotta a kezét, talán másfél esztendeje is van annak, itt játszottunk a szomszédos városban. Tél volt és szánkón hozott haza, miután a barátok templomában örök lehetésként esküdtünk egymásnak. Azóta én itt élek és minden lehetősége meg van annak, hogy boldognak érezzem magamat.

Várakozólag nézett Szeverinre. Szeverin bólintott.

— Meg is érdemli, Agnes. Én mindig szerettem volna magát boldognak látni. Most igen örülök, hogy végre megtörtént.

Agnes felkénykölt az asztalra; a kezét összekulcsolta az álla alatt; a szemei felhős borongással néztek a férfire.

— Emlékszik-e, Szeverin? Utoljára valami vidéki korezmában találkoztunk, valahol az Érmelléken, nyár volt, az udvaron terítették, színház után együtt vacsoráztunk, az udvar talsó végéről behallatszott a vidéki uraságok lovainak nyerítése. A hold olyan élesen sütött, hogy a kerti lámpák szinte fölölegessé váltak és akkor maga megfogta a kezemet, megszorította és azt mondta nekem: "Sohasem hittem volna, hogy ennyire lehessen egy nő szeretni, Agnes!"

Szeverin lehajította a fejét.

— Azóta sem mondtam senkinek, — szólott és sóhajtott, mintha csak a

eigarettafüsttől akarna megszabadulni. — Higyje el, Agnes, örökké sajnálom, hogy akkor nem pakoltam föl a kocsmra és nem vittem el magammal erőszakkal. Ah, de ott volt a társulatnál a bánatos szemű Viktor ur, a hősnemes és maga tudni sem akart a szökésről...

Agnes elpirult.

— Bolond voltam, — szólott csendesen.

— Akkoriban egy nevestem magát, Agnes, hogy Szivkirálynő és máig is úgy hívom titokban, amint lefekvés idején az éjszaka csöndjében végiggondolok az elmúlt dolgokon.

— Kedves Szeverin, beh sajnálom magát, — mondta Agnes és két eltitkolhatóan könnyesepp jelent meg a szürkekék szeme szögletében.

— Ah, de most már minden késő, — tette hozzá hirtelen. — Hány óra? Ugy-e, mindjárt déli lesz? Nos akkor arra kérem, ne maradjon tovább itt. Szeverin. Az uram délelben hazajön a Városházáról és nem szeretném, ha itt találna magát. El sem képzeli, mennyire féltékeny ember. Meddig marad itt Szeverin?

— Összonna előtt indul a vonatom, — mondta Szeverin.

— Milyen kár. A délutánt az urammal töltöm. Már nem találkozhatok. Bánatosan elmosolyodott és megjegyezte:

— Ne jöjjön többet ebbe a városba, Szeverin. Nagyon kérem, ne jöjjön többet. Hiszen... azért talán látjuk még egymást valaha!

A verandán letört egy szálát a korai szegfűből és Szeverinnek adta.

— Utitársul, — mondta mosolygva.

Szeverin hosszan kezét csókolta és elszorult szívvél tilt le később ebédje mellé. A találkozás fölzaklatta, egy heves és makacs vágyakozás settenkedett a lelke mélyén, elhatározta, hogy itt marad, de azután az utolsó percben vágatva hajtattott ki az állomásra.

Talán egy hét se telt belé, Szeverin levelet kapott.

— Édes barátom, — mondta a levél, — a Szivkirálynő bajban van. Ugy-e eltitkoltam mag előtt a multkoriban, hogy a boldogságom nem az a föltétlen tökéletes boldogság, aminek látszik... Kár volt eltitkolnom és meg ne mondandom, hogy az uram, igen az uram, kedves Szeverin, egy erőszakos goromba ember. Most már megmondom és azt hiszem, még mindig nem késő. Nem bírom ezt tovább, Szeverin. Itt kell hagynom ezt az embert, Szeverin. Kedves, kedves barátom, higgye el, a jó butor, a szép lánka, a kényelem és jólét még nem a boldogság! A régi szegénységet akarom inkább, a régi nyomorúságot, a régi vándorlást és a régi függetlenséget. Akar a szabadság lenni? Ezt a levelet keddi napon írom. E hét szombatján este hatkor ön, ugy-e, meg fog érkezni ide a vonattal? Én már akkor künn leszek az állomáson vagy ha nem leszek künn, várni fog rám egy félórát, egy órát, de ki-megyek. Ön semmiestre se jöjjön be a városba! Erre nagyon kérem. A vasutnál várjon meg engem. Azután — Isten legyen irgalmas bűnös lelkemnek! — vigye nel, ahová akar, Szeverin. Hűségesen követni fogom. Csak szabadulhassak innen. Igen kérem, az állomáson várjon reám. Agnes.

(Folytatás a 14-ik oldalon)

EGY DAL A RÉGI SZERELEMÉRŐL

Székra (Gróf Teleky Sándorné) pályanyertes elbeszélése. A dalszöveghez Kacsóh Pongrácz irt zenét.

KACSÓH PONGRÁC

Allegretto.

STRA. Azt hiszi a gazdag ember Ugye egy van? Ugye é-des?

ZANGORA.

Hogy ellopja a csunya ruha ki hozza jut a háza Pedig dehogy

Valse.

lopja csak egy némi szűz Mert nagy ám a fényes a

RADNÓTHY BÉLA minden öt perében ki-kinyitotta ablakát, hogy távoli kocsizörgésekre leskelődjék. Most jó ...gondolta, valahányszor két tünde lámpás beleragyogott a hórakásoktól ordas, néptelen utcába. De csalódottan húzódott vissza, amikor a közeledő kocsik legott újra magukkal is vitték a nyomukban támadt zörgéseket. És mégis, — a hányszor hiába esendültek össze a zongorán egymás mellé állított pezsgős poharak, ahányszor némább lett a csend a szép legénylakásban, mintha a Radnóthy türelmetlenségébe a megnyugvásnak némi tünetei is vegyültek volna.

Pedig, — igazán, poétalelke egész tüzével szerette azt az asszonyt. És hogy várta! Menynyi ékesszólással hálózta körül, amíg végre kiesalhatta belőle ígérését. Két hónap óta kérte. Esküdözött. — Mi több, hitt a saját esküjében. Ugy érezte, hogy más asszony soha sem létezett és soha nem is fog létezni, csak ő, — a jó öreg Oroszváry Tamás hitese felesége.

Hja, persze, a jó öreg Oroszváry Tamás... Miért is kellett éppen neki megházasodni? Hány olyan férj van a világon, akitől csupa gyönyörűség lenne a feleségét el szeretni. De éppen tőle?... Nem. Ez nem kellemes; hiszen, amióta Radnóthy Béla a világon van, egyebet se mtpaszalt az öregtől, mint jóságot és ünfeláldozást. És ezt senki sem tudta jobban, mint Radnóthy Béla.

De honnan sejtette, hogy világkörüli utjából hazatérve, az öreg urat mint a legszébb asszony férjét fogja viszontlátni?

— Tulajdonképpen, nem is olyan öreg, — jutott a fiatal gróf eszébe, mialatt idegesen vetette magát a zongora előtti forgó székre. — Nem, nem is olyan öreg. Alig ötven éves. Persze, száraz, ráncos, mint afféle szoba-tudós.

Radnóthy a délelőtt komponált szerelmi dalt kezdte halkán kipengetni. — Igen, — határozta el, mialatt nagy erélylyel esapott a billentyűkre. — A jó öreg nagyon derék ember, de rettenetesen unalmas! — És ez némileg megnyugtatta.

— Azért mégse szép a sorstól, hogy ezt a mi dolgunkat ilyen rosszul rendezte... — mondotta a fogai között s ki tudja hányadszor, az ablakhoz lépett. És most nem hiába, mert ime, ott közeledett az avárya-várt kocsis, amely végre! — meg is állott a kapu előtt.

II.

— Nem. Semmire se akarok gondolni. Boldog vagyok! Élek! Tied vagyok... Hát

nem elég ez! — kérdezte az asszony Radnóthy ajkához kínálva piros ajakát.

— Igazad van, édes; csak egy pillanatra jutott az öreg ur eszembe... lásd mi férfiak olyan gyávák vagyunk...

— A bűn elkövetése után... — Csak ne vess ki, — ne vess. Mégis, jó lett volna...

— Tudom. Vigyázn! De ha mondom, hogy Tamás holnaputánig nem jő vissza Budapestre. — A cselédeknek pedig azt mondtam, hogy (csengőn felkaecagott a visszaemlékezésre), hogy egy haldokló gesztenyesütőnél fogom az éjszakát tölteni...

— Elhitték? — Rögön. Lásd, milyen jó, ha az ember egy csomó jótékony egyetnek a lelkes, munkás tagja!

Radnóthy gyanakvólag nézett reá, mert, bár ez a jártasság — esetleg — büntudatát szállítja operett-nívóra, mégis, mégis a hűségén ejt olyan mély sebet, amit nehéz lenne kigyógyítani... Oroszváryné kitalálhatta gondolatát.

— Csalódot, drága, — sugta bizalmaskodva. — Igazán, bizony isten! Te vagy "az első". — Nevezd véletlennek, ügyetlenségnek vagy gyáváságnak, — de tény, hogy így van. Hiszed?

— Hiszem, — felelt Radnóthy a máris ott térdelt két kicsi láb előtt és óskjai izzó parázsát leheltette rájuk.

Jolántha kicsapongó kedvvel szökött fel helyéről.

— Most gyere, — rendelte, — játszd el a nótámat. Azt, amit hozzám írtál.

— Muszáj? — Már hogyne.

A gróf fenékiig üritette a félje tartott jezségős poharat, aztán tettezett unalommal a zongorához ült.

— Ez az! — kérdezte egy-mélabus magyar nótába kezdve.

— Dehogy is. Mondtam már, hogy azt játszd, amit hozzám írtál.

— Hisz' ez is az... meg még ég tudja hány. — Vallotta Béla gróf tréfásan, félig szegyenkezve.

— Igazán! — s a kis szöke fej szerelmesen simult a szép barna fejhez.

De mintha a fiatal asszony ez egy éjszakan végig akarná kóstolni mindazokat az érzéseket, örömeiket és diadalmakat, melyekre annyi évig vágyott.

— Tudod, mire volna kedvem? — kérdezte csillogó szemmel a jó Radnóthy elé.

— Nos? — Ennek a mai este nek az emlékére egy

dalt, vagy nótát vagy kuplét, — írni, veled. Igen, igen. Te a zenét, én a verset, jó!

— Most? Rögön!

— Persze.

— Hogy jut ilyen eszébe, mi! Micsoda kis szeszély-magazin maga!

Jolántha könnyelműen vonogatta vállait.

— De ha vágyom reá.

— Akkor persze, — parancsára, — felség!

Oroszváryné a mellette levő hintaszékre vetette magát, amíg térdét összekulcsolt keze közé vette, néhány percig teljesen átadta magá gondolatának. Mivel szemeit lezárta, csak lassu, egyenletes himbálása jelezte, hogy nem alszik.

— A megtestesült ritmus! — ujjongott Radnóthy néma gyönyörűséggel. S valóban csodásan szép volt így, amint hol közeledett, hol eltávolodott. Puha fehér selyemruhája lágyan fogta körül s engedelmesen alkalmazkodott minden mozdulatához. Most úgy tűnt föl, mintha szobor lenne, hogy a következő perében már csak félig elmosódott, félig eltoppított álomképnek lássék.

— És ennek a férje az, aki a napsugarat csak a spectrum analysis céljából veszi tudomásul! — nevetgált Radnóthy s egyszerre, egy római imperátor közönyével gondolt legyőzött vetélytársára, a jó öreg gyámra.

— Irjad! — rendelte most Jolántha s a gróf alázatos engedelmisséggel legott szót fogadott. A vers pedig, amit a szép asszony diadalmasan, szerelmesen két korty pezsgő közé ékelve lediktált, ilyen formán hangzott:

Azt hiszi a gazdag ember
— Ugy-e, egy van édes?
Hogy ellopja a kenyeret
Ki hozza jut, a éhes.
Pedig dehogy lopja
Csak egy nézi lopva,
Mert nagy ám a fényes
Kényes s ahl' éreyses.
Mert nagy ám a fényes-kényes
Kopialók hada!

Azt mondja a csunya asszony
— Ugy-e, egy van drága?
Hogy minden szép urat csalja,
Csak akadjon párja,
Pedig dehogy csalja,
Bár hogy is akarja,
Mert nagy ám a fényes
Kényes s ahl' éreyses
Mert nagy ám a fényes-kényes
Kopialók hada!

Szerencsénkre, ez minálunk
— Ugy-e, ugy van szentem?
Bajt nem okoz, mert egy kicsit
Csatlónak születtem.
S te mi vagy? — Csók-Tolvaj!
Ejh nem bűn az, nem baj!
Csak ne sejtse fényes
Kényes a ah! érényes
Csak ne sejtse fényes-kényes
Kopialók hada!

— Hurráh! Eljen! Hisz ez a siker! —
lelkesegett Radnóthy máris a zongoránál
ülve.

Jolántha egy cigarettára gyújtott és
odaállt a háta megé.

— Lássuk! — inceskedett.

A gróf pedig a vérbeli zenész gyönyörű-
ségével kezdte a melódiát kicsalogatni hang-
szeréből.

— Ez jó. Ez nem... Oh ez egy csöppet
sem... De lásd! ez pompás! — bírálta a
szép asszony, sőt, temperamentuma biztos
ösztönétől vezetve minduntalan javított is,
igazított is valamit a keletkező dallamon.

— Mos már én is azt mondom, hogy ez
a siker! — örvendezett, amikor a vers és dal
teljesen összesimulva perdült, kacagott a
gyorsan lebbenő kezek varázslatára. — Igérd
meg, hogy még holnap elküldöd Korokny-
nak.

— Gondolod?

— Persze, hogy gondolom. Ugy tudom,
éppen egy operett-premiérré készülök; nos,
fogadom, hogy a kis Csattogányi Elza reme-
kül fogja énekelni.

— Magam is azt hiszem... de...

— Már megint félsz? Ugyan maga gyá-
va!...

— Jól van. Elküldöm. De, ha megbán-
juk? késő talál lenni.

— Ha megbánjuk... — felelt Oroszváry-
né elbizakodott kacérsággal és könnyelműen,
gondtalanul dudolgatni kezdte, hogy:

Ejh, nem bűn az, nem baj!
Csak ne sejtse fényes
Kényes a ah! érényes
Csak ne sejtse fényes-kényes
Kopialók hada!

III.

Es a siker valóban szárnyaira kapta azt
a pajzán dalocskát. Mint valami ragadós be-
tegség, terjedt az szerzetesjével. Öregek züm-
mögtek. Gyermek dalolták. Szerelmes pá-
rok suttogták egymásnak. Dadák altatták
vele a kisdedeket. A primadonnák pedig
"ereszd a hajam"-ig versenyeztek érte.

Radnóthy a szerző keveltségével ült egy-
egy páholy mélyén s hallgatta, amint a kö-
zönség — ez a siker legbiztosabb jele —
együtt énekelt a divával. S ha társaságban
valamely szép asszony "tolvaj ur"-nak szólí-
totta, nagy gyönyörűséggel szerénykedett.

Csak Jolántha viselkedése aggasztotta.
Mert az a vakmerő asszony kezdte az elővi-
gázatot sutba dobni. Most már mindennap
ott volt a Hunnia-színházban, ahol Csatto-
gányi Elza alig győzte az ujrakat. Sőt, leg-
ujabban, férjével jött oda.

— De hisz ez képtelenség, — figyelmez-
tette a gróf.

— Miért?

— Mert megeshetik, hogy tulzott közö-
nyéből, (amely mégsem természetes, tekintve,
hogy nap-nap mellett eljár azt a dalt meg-
hallgatni), valaki megsejti a valót.

— Jó, jó... — kacagott Jolántha és
mindössze annyit változtatott a kínos hely-
zeten, hogy Pálosy Nándor báróval kezdett
kacérokodni.

— Hogy minden gyanúsításnak elejét
vegyem, — mondta a grófnak csufolódva.

— És az öreg ur? Igazán semmit se vesz
észre?

— Semmit. Vagy igen: Pálosyt — s az
asszonynak gyönyörűsége telt abban, hogy
a gróf milyen dühösen tekint ilyenkor rá.
Mert tényleg dühös volt az ilyen beszédért.
Néha szeretett volna Oroszváryhoz rohanni
sa fülébe kiabálni az osszony árulását, de
aztán észébe jutott, hogy az az árulás nem-
csak a férjnek szól s ez még dühösebb tette,
de egyuttal el is némitotta.

Pedig most már mind ritkábban talál-
kozott Oroszvárynéval. Talán, mert napról-
napra jobban kinozta mellette a rossz lelki-
ismeret. Jolántha pedig kezdett rájönni,
hogy ő tulajdonképpen olyan, mint a gyer-
mek, ki óriási fáradság árán épít homok-
várakat a tenger partján, de aztán, egész

közömbösen nézi, hogy miként mossa el azt
az új hullámokkal érkező dagály.

Jolánthát sem a vár érdekelte, hanem a
felépítése. Valószínűleg akkor se szerelem
vitte őt Radnóthyhoz, de a titkolódzás, az
önmagával vívott harc, az őrszemek kiját-
szása, szóval — izgalom. És ezt, — úgy se-
jtette, — ezután elérheti anélkül is, hogy foly-
ton a férjét emlegessék bűnbánóan.

— Unalmas ember, — határozta el ma
is, a színházba érve s többé nem foglalkozott
vele. Különbösen is nagyon idegessé tette Orosz-
váry érthetetlen hallgatása.

— Mi bánthatja? — tündődött, férje dult
arcát, dacos viselkedését megfigyelve de nem
merte kérdezni. — "Lehetséges lenne, hogy
valaki mondott neki valamit?" — töpren-
gett s ezután csak lopva mert Pálosy felé
nézegetni.

A szemközi páholyban Radnóthynek is
föltűnt az Oroszváry szürkés sápadtsága, fa-
gyos merevsége.

— Mi lehet? — aggódott a gróf kelle-
metlen sejtelmektől gyötörve s folyton oda-
nézett. De sokáig nem történt semmi, hanem
amikor a "Tolvaj-nóta" felesendült a diva
ajkán, egyszerre mozgás támadt Oroszvá-
ryéknál. Látni lehetett, amint a férj fölállt
s tántorogva húzódott a páholy háttérébe.
Azt is, hogy Jolántha milyen kényeztetve,
könyörögve igyekszik kibékíteni, megnyugtati.
A gróf már ekkor futva igyekezett hozzá-
juk, de amint odaért, szemtől-szembe találta
magát Pálosyval.

— Te is itt vagy? — kérdezte ridegen s
választát se várva nyitott be Oroszváryékhoz.
Hanem ami ott fogadta, teljesen feledtette
vele a báró lézését, mert ime, a páholy hát-
teréhez támaszkodva ott állt Oroszváry és
dühösen, de tehetetlenül dadogó nyelvel,
folyton csak azt ismételte, hogy: "Tol-
vajok, csalók" s reszkető karja hol a felesé-
gére mutatott, hol — még valakire. De kiire?
Pálosyra? vagy ő rá, Radnóthyra?... A két
fiatal férfi oly közel állt egymáshoz, hogy le-
hetetlen volt ezt meghatározni, annál kevés-
bé, mert az a vádló kar nem engedelmese-
dett többé hűdött gazdájának...

Fenn pedig, a színpadon, a szép Elzáska
zavartalan pajzánssággal ujrátza, aprózta a
nótát, hogy:

Ejh, nem bűn, az nem baj...

IV.

— En öltem meg! — kinozta magát Rad-
nóthy s leirhatatlanul szenvedett.

Barátai már aggódni is kezdtek. Honnan
e nagy bánat? Ki hitte volna, hogy ez a bac-
earat-vitéz ennyire a szivére fogja venni öreg
gyámja halálát? "Óriülj, hogy többé nem szen-
ved!" — vigasztalták, de nem sok eredmény-
nyel. Sőt! Ha fontos pénzbeli ügyek elinté-
zése nem kötötte volna a fővárosához, föltét-
len utra kél, hogy ne is hallja többé az
Oroszváry nevet — és még valamit: a dalt.
Azt a bizonyos Tolvaj-kuplét, amely uton-
utfélen követte lépteit. — Mennyire gyűlöl-
te! Milyen boldog lett volna, ha soha sem
hallja, — de menekült bár a budai hegyek
magányába, biztos lehetett felőle, hogy va-
lamely kis koesma rejtekéből rá leskelődik.
Verkli, harmonika, vak koldus hegedűje,
mind azt nyikorgatta, mind azt nyöszörögte.
S ha a városban sétált, mintha csak hangja
támadt volna aszfaltnak, kőnek, ablakfélfá-
nak, innen is, onnan is jött a dal feléje. Paj-
kos iskolás leányok, ha felösmerték — s
hogyné ösmerték volna fel pajkos iskolás leá-
nyok?! — rögtön az orra alá dörgölték egy-
két strófáját s bosszuságát látva, ketten-hár-
man nevetgéltek össze.

Még saját otthonában sem volt nyugo-
dalma, sőt, itten legkevésbé, mert itt még a
néma zongorája is folyton csak ezt az egy dalt
zengte!

— Bele fogok örülni, — gyötörődött, de,
már menekésre sem volt bátorsága.

Hanem ekkor, egy kis gyászkeretes, ibolya

illatos levélkét hozott a posta s bár ebben
nem állt egyéb, mint egypár bártortalan em-
lékeztetés a régi barátságra s egy szerény
meghívás "egy nagyon lesujtott szerencsét-
len özvegyhez" — ő bizony — azt olvasta ab-
ból a kusza sorokból, hogy: "S te mi vagy?
— csak tolvaj"...

— Nem! — lázongott. — Nem akarok
hozzá menni, mert akkor örök időkre behá-
lóz, szerencsétlenné tesz.

S ez a rémület annyira hatott rá, hogy
minden fontos ügyet félredobva, Bécsbe me-
nekült.

Teljesen hiába. A dal már ott is csak
ugy süvített, minden inasfűttyben, minden
kőműves-állványon, csak úgy, mint Budapes-
ten.

Tovább ment. Salzburgban akart megál-
lani, de alig érte az Európa-szállodához, mi-
kor is, az előkertben, egy kis síró gyereket
pillantott meg, akit kalotaszegi varróttaiban
ékes dadája, éppen azzal vigasztalt, hogy
diszkrét szordinóban dudolta a fülébe:

Ejh, nem bűn, az nem baj...

Többet nem is hallott, mert dühösen for-
dult vissza és felült a legközelebbi vonatra.

— Hát már nincs menekvés? — kérdez-
gette önmagától s nagyon, nagyon elfogta a
bánat.

Pedig volt. A divat.

A divat, amely két hónappal ezelőtt, lég-
hajó módjára vitte, emelte a szét, a dalát,
hogy most már épp olyan biztosan kezdje ei-
ejteni. Igaz, nem rohamosan, hanem csak
ugyszólván: szálló ernyővel ellátva, de azért
már mégis észrevehetően gyérültek a Tolvaj-
nóta zümmögői. A Belvárosban például Rad-
nóthy már elég bátran járhatott, kelhetett.
Csak a "Zöld vadász", meg a "Trieszti nő"
tájékán érthette volna veszedelem. De ezt el-
kerülte.

Kezdett tehát föllelékezni, és ezt annál
inkább, mert szelében ezt suttogták, hogy
Jolántha a Pálosy titkos menyasszonya...

— Szegény jó Tamás bácsi! Hátha még-
se én réám mutatott? — biztatta magát a
gróf napról-napra több megnyugvással. És
mikor a szép Liezy Elmával megismerkedett,
egyszerre úgy vágyott, úgy sóvárgott egy
uj, — méltóbb, tisztább életet kezdeni.

— Csak ez a nóta ne ütögetné fel a fejét
minduntalan — töprengett. — De üti, — még
mindig üti! Nincs menekvés előle! — Ez a
gondolat akkor gyötörte legjobban, mikor te-
kintete az Elma nyílt, tiszta, leányos tekin-
tetével találkozott.

— Kedves Radnóthy, nem készül ön Ve-
lencébe? — kérdezte egy napon Liezy báró-
né, azzal a félig közömbös, félig csalogató
hanglejtéssel, amely a leányos mamák kizáró-
lagos szabadalma.

— Miért ne, ha önök is mennek, — fe-
lelt a gróf örömmel s alig várta az elindu-
lást.

Velence. Holdvilág. Szerelem... Azt hit-
te rég ismeri, rég neveti, rég unja mindezt
— s ime mégis, amint a szép kis Elmával oda
érkezett, egyszerre uj szemmel, uj lelkesedé-
ssel, uj szívdobogással nézte s szivta be annak
a mesevárosnak örök varázsát.

Itt fog kezdődni az én új életem. Hatá-
rozta el boldogan.

Ketten ültek a Desdemona erkélyén, ő és
a leány. A laguna selymes zsongása rég el-
mult szerelmi suttogások visszhangját kel-
tette. A titokzatosan feltűnő, eltűnő gondo-
lákba pedig egymáshoz simuló párok éltek a
jelennek. S ők ketten, egymás szemébe néz-
ve, egymás szavát lesve, áradoztak a jövőről.

— "En fehér virágom!" — suttogta Rad-
nóthy szerelmesen — és e pillanatban a saját
lelkét is hófehérnek érezte. — "Rám bizod-
magad egy hosszú életre? Nem félsz-e, hogy
nem vagyok méltó hozzád, én aki..." De mi
ez? Mi jön ott a néma messzeségből? Mi reb-
benti széjjel a lagunák esendjét? Mi zárja le
a szót a szerelmes ember ajkán?

A dal... Az a rémes, átkos, gyűlöletes
dal...

Igen. Mint megannyi esengettyű a bohóc
sapkáján, úgy eseng, bong az a dal az olasz
énekesek ajkán...

Radnóthy keze ökökre szorul, két fekete
szeme belevillan az éjbe, aztán lerohan a lép-
esőn: be egy gondolába.

— Al Lido! — kiáltja a két gondolának
s magára esapja a "coperta" ajtaját, még a
zsebendőjét is szájjára szoritja, hogy ne
hallja senki a káromkodását, hogy ne tudja
senki néma zokogását.

FÁTYOL ALATT

RÉGI KRÓNIKÁBÓL.
IRTA KRUDY GYULA.

BÉCSTŐL Madridig, a Burgtól az Eszkuriáig elég hosszú az út, különösen hosszú volt abban az időben, amikor még nem a gőz szárnyai röptették az embereket egyik helyről a másikra, hanem az egyedüli közlekedési eszköz a ló volt és a víz hátán járó tutaj. De ha még egyszer olyan messzi lett volna Bécestől Madrid, azoknak, akiknek muszáj volt, mégis meg kellett tenni az utat, amely körülbelül negyven napig tartott.

A Burg és az Eszkuriál között sűrű érintkezés állott fenn, a Habsburgok fején kettős korona ragyogott, a spanyol és osztrák; minden nap hat órákor, midőn az István-toronyban megszólalt az esti harangszó, lovageszimas, allonge-parókás, esipkés zubbonyu, tollas baretos futár paripájának patkói alatt szikráztak a svájci udvar kockakövei; — ugyanakkor indult el Madridból is a spanyol udvar küldötte. Nemesek a nagy államtitkokat, háborus híreket, terveket közölték egymással az atyafiak, de apró-cseprő, mindennapi dolgairól is hosszadalmas jelentést küldtek. Így többek között mindig ott volt a futár táskájában a napi ebéd menüje és az új imádságok, amelyeket egy spanyol kolostorban állandóan komponáltak a királyi család tagjai számára. (Az hitték azok a spanyol barátok, hogy az Ursten is jobban szereti a változatosságot.)

De nemesek az udvari küldöncök, urak és papok járták sűrűn az utat Madrid és Bécs között, — utóvégre azoknak nem volt egyéb dolguk, — hanem gyakran meglátogatták egymást a fenséges rokonok is. Ilyenkor nagy ünnepek, országra szóló mulatságok kerekedtek és valóságos vetélkedés folyt az udvarmesterek között, hogy ki tud nagyobb fényt és pompát kifejteni. A ridegen megszabott ceremóniális törvényeken kívül gyakran szolgált meglepetésekkel az udvarmesteri fantázia.

A történelem följegyezi, hogy D'Alma gróf, a madridi főudvarmester egy bécsi főhercegasszony tiszteletére kivilágította az egész Eszkuriált; fáklyák és mécsések ezrei ragyogtak kívül és belül a rengeteg épületet, amely mint századoknak komor, nehéz álma még déli verőfényben is sötét, szinte zordonan terjeszkedik végtelen oszlopcsarnokaival, folyosóival és titkos udvaraival.

Második Fülöp őrjöngő kacagása még ott hangzik a bolthajtások alatt és a mécsések lángját a régen halott király váll-köppönyegének szelekelti reszkető lángra. Nem, sehogys való világosság a nedves néma folyosókba, ahol külön udvarok vannak építve az éjjel kísérteteinek.

D'Alma gróf megzavarta a kísértetek nyugalmát lámpásaival, vidám, zajgó csoportjaival, akiket elvezetett a palota legnemább termeibe is, — s egy esztendőre reá, amidőn éppen Zlenski báró, a bécsi udvarmester a spanyol infánsnő látogatását ünnepelte Schönbrunnban virágosóval és lovag-ünnepélyvel, amelyen résztvett Európa minden jeles lovagja, mert az első díj egy váll-szalag volt az infánsnő kezétől feltűzve, a második egy csehországi vár a hozzája tartozó falvakkal. D'Alma gróf az ünnepélyt már nem láthatta; belőle nem okulhatott, mert a kivilágítás miatt elvitte az ördög. A kripta-lakók nem bocsátották meg az udvarmesterek a zajt és mulatságot, amelyet a márványpopsók körül rendezett őrjöngő nőkkel és férfiakkal.

Különösen sűrű látogatója volt a madridi udvarnak Mária Florentina főhercegasszony, Rudolf császár sógorasszonya. Soha se mulasztotta el a főhercegasszony az órákat, amelyeket utjában megvásárolt felséges sógora számára. Néha minden pénzét — pedig nem volt kicsiny az erszénye — órákra költötte; a sógorasszony szerezte meg egy francia kolostorban Rudolf császár számára azt a porcellán-órát, amely a maga nemében még ma is rejtély az órák előtt: nemesek az órákat és napokat mutatja, nemesek az uralkodó plánetát és a hold járását, hanem az évszakokat is, minden külső behatás nélkül. Tavasz idején gyönyörű, porcellánra festett szerelmi idill fordult az óra lapjára, míg a telet egy zordon lovagvár jelképezi, amely körül sűrű felhőkben hull a hó... Szerette is Rudolf császár, ha sógorasszonya Madridba indult. Annyira felizgult az esetleges óráktól, a melyeket a főhercegasszony hozand utazásából, hogy személyesen intézkedett az utazása irányában és saját uti marsallját, Grimaldi bárót rendelte a főhercegasszony szolgálatára.

Meg kell jegyezni, hogy Mária Florentinának egyéb célja is volt a drága pénzen vásárolt órákkal, mint az atyafiságos szeretet ápolása. A főhercegnő azon kevés osztrák főhercegnők közül való volt, akik nem mentek férjhez. — Valami szokatlan szabadelvű felfogás folytán nagy ügyességgel tudott megmenekülni azoktól, akiket férjüül kiszemeltek. Nem kevésbé nagy mesterkedéssel krülte ki a zárdát, ahová régen el kellett volna vonulnia mint fejedelemsasszonynak.

Az osztrák udvari felfogás nem ismeri el a vén kisasszonyok, férjetlen asszonyok állapotát, annyira nem, hogy a családi törvények pél-

dául elfelejtik megjelölni a pártában maradt főhercegnők rangját, helyzetét. Negyven esztendő volt, és olyan termete volt, mint egy vértessermesternek. Rezes arcu, rekdthangu, kemény természetű hölgy volt, akiről azt rebesgették, hogy gyakran jár lovag-ruhában a bécsi galcis-n, ha leszállott az alkonyat. Ezért is, meg sok egyébért, amit leírni nem illik egy hölgyről, a családi tanács már régen kijelölte Mária Florentina számára a regensburgi Orsolyákat, ahol a fejedelemsasszonyi fátyol már esztendők óta gazdátlan volt.

Mária Florentina, amikor farsang idején a zsoldos katona bivaly-bőr zekéjében táncolt a bécsi földalatti táncteremben cigánynőkkel és vad esatlósokkal, amikor a Blaué Donou-hoz címzett spelunkából kiverte ismeretlen cimborával a pólicájt, amikor merőn hetyke urfiskodásból, nem tudván fékezni bő temperamentumát, elszöktetett egy magyar grófkisasszonyt, éjjel, titkon, holdvilágnál, mint a lovagregényekben olvasta, — ilyenkor mindig Rudolf császár mentette meg a regensburgi kolostortól. Az órák, hej, azok a furfangos szerkezetű, rejtélyes órák megtették a magukét. A kis és nagy kerek kegyességükkel nem engedték soha sem elfelejteni a császárral sógornőjét, aki minden esztendőben hiségesen elhozta a legrejtélyesebb órát francia vagy spanyol földről.

Nem esoda, ha hősünk alig várta, hogy hátat fordithasson Bécsnek, a Burgnak és a fehértollas zsandároknak. Mint a madár, amely hosszú fogság után szabadba jut, szinte újra született a főhercegasszony, amikor utazóhintaja elhagyta a viedeni kaput és a fegyverbe lépő őrség elmaradt mögötte. Nagyot lélegzett, — de aztán újra elkomorodott. Nem kettesben volt a hintóban szobaleányával (aki mint fehér szünnadrágos fiatal dalmata sok-sok szegény bécsi lánynak csavarta el a fejét), egy harmadik is volt velük, a tágas utazókoosi kísülését foglalva el, egy fekete fátyolos apáca, Theresa nővér.

A családi tanács ugyanis azt találta ki, hogy miután Mária Florentina udvarhölgyet nem tür meg maga mellett, egy apácát, Krisztus szolgálóleányát helyezik a főhercegnő oldalára. Az üdvözítő menyasszonyának bizonyára lesz annyi türelme és szelidsége, hogy végigszenvedje Mária Florentina szeszélyeit, azonkívül a fekete fátyol megvédelmezi őt mindenféle helyen a világon: még a spelunkákba is követheti a főhercegasszonyt és pontosan megjelentheti, hogy mit látott, mit tapasztalt...

Hiába protestált, káromkodott Mária Florentina, — úgy káromkodott, mint egy lándsknecht-katona, — Theresa nővért nem rázhatta le a nyakáról.

Az apáca ott maradt éjjel-nappal, mellette, amint az kötelességévé tételt: ridegen, nyugodtan, mozdulatlanul. Mint egy fekete örökös árnyék a főhercegnő nyomában, aki soha sem álmos, soha sem fáradt, se nem éhes, se nem szomjas. A lépése nesztelen, az arca láthatatlan, csupán fehér, elefántcsontszerű kezei látszanak a köntöse bő ujjából, amint eszedesen csuszthatják az olvasószemeket. Maga az örök nyugalom, esend és imádság Theresa nővér.

Mári Florentina eleinte azon mesterkedett, hogy megkinozza, felingerelje és aztán kidobja.

Másodszor megismertette ifju lovagokkal és szemtelen zsoldosokkal a glacis-n, ahová lovaglóruhájában lesétált; az apáca nem esábult el.

Harmadszor a vallásában akarta megingatni.

Az osztrák főhercegasszony — hihetetlennek látszanék ez, ha a krónika nem mondaná — titokban hive volt egy vallásfelekezethez, amelynek istene a kétszarvu ördög volt, gyakorlata pedig az ördögimádás.

Egy-két század előtt, amikor még minden kolostor egyttal egy külön lovag-rendet jelképezett, a mely rendnek meg voltak a maga szertartásai, törvényei, titkai, — gombamódra szaporodtak a vallások. A sötét középkor, amelyből templomhajók hidegsége áramlik felénk, szörkötéllal korbácsolt szerzetesek jaggatása hallik és lélekharang siró esengése nem mindig szólal meg a haldokló királyoknak, ha a pápának úgy tetszik, a középkor az emberekkel megkedvelte a titkolódzást, rejtőzködést, áloreságot. Tulajdonképen minden titkos szövetség, vallás, társulat egy nagy hatalom, az egyház ellen irányult. Az egyház és általa közvetve a vallás volt a közös ellenség, amely ránehezedett az emberiségre. Nem mondható istentagadásnak a megfeszítettnek detronizálása és helyébe az ördögnek ültetése, mit e titkos társaságok

többnyire csináltak. — Az emberek nem látták világosan az elkéseredéstől és nem látták meg azt, hogy a megfeszített nem tehet arról, hogy a templomokban lelkekkel kereskednek és a gyóntatószék vérral fertőzött; aki tehetné róla, az nagyon messzire van, messzebb, mint a megfeszített, akinek képnyáját mindenütt megtalálhatni, míg a Pápa csupán fogalom, rettentő, ijesztő, térdre kényszerítő. (Folytatás a 12. oldalon.)

Mitattatás a mányok

A SZEGÉNYLEGÉNYEK KIRÁLYA

RÓZSA SANDOR ÉLETÉBŐL.

A RÉGI Magyarország betyár romantikájának egy érdekes epizódját elevenítette föl nemrégiben a Pesti Hirlap, amidőn közzétette Rózsa Sándor körözölevelét. Talán nem lesz érdektelen, ha ennek kapcsán most elmondunk egyet-mást, eddig alig ismeretes adatok nyomán, a betyár romantika királyáról.

Rózsa Sándor alakja népünk felfogásában és érzésvilágában annyira legendaszerű, itt-ott szinte hősi és lovagias, a magyar virtusnak annyi jellegzetes vonásával fölruházott, hogy nemcsak a ponyvairodalomba vonult be, mint az közönségesen történni szokott a népből kikerült legendás alakokkal, de az inkább irodalmi színvonalon álló népies költszetbe is. Azért aztán a népirodalom kutatója minden történelmi vonásért és adatért hálás, amely valamennyire több betekintést enged a szereplő hőseinek életébe s főképp azokéba, kik az irodalmi termékekhez a legváltozatosabb anyagot szolgáltatják.

1880-ban Pécsen szentoszdiások voltak P. falusi jegyző özvegyénél. Néha ellátogatott háziasszonyunk öreg édesanyja, kinek a férje a negyvenes-ötvenes években erdész volt a horvátországi Draskovics-féle uradalomban. Az uradalmi erdőségek a Dráva mindkét oldalán sok mérföldnyi hosszúságban húzódtak végig a szinte megközelíthetetlen rengetegei alkalmas buvóhelyül és tanyául szolgáltak a békés társadalom száműzötteinek, a "szegénylegények"-nek. Sokan szorultak ide a nemes vármegyétől üldözötve és aki nem harapott a fűbe a pandurgolyótól, vagy nem került kommisszárius kézre, az ismét csak bandába verődött, ha akadt megfelelő vezető, ki maga köré tudta gyűjteni a kóbor legényeket. Ezen a vidéken élte át suhancéveit Rózsa Sándor, mint az említett K. erdésznek kondása. Ugy adom elő a következőket, ahogyan azt az ősz K.-néől, mint szemfüles gimnázista sokszor elbeszélni hallottam.

— A Sándor gyerek csendes, szófukar, bizalmatlan, alamuzsi fiú volt. Egy-egy oda-dobott szóból állott az egész beszédje, ha éppen valamit kérdeztünk tőle, vagy ha beszámolt a rábizott falkáról. Csak három éves fiammal (később gépész a máv.-nál) tartott barátságot, akivel, ha egyéb dolga nem akadt, akár naphosszat elhaneurozott. Napokon át az erdőségeket bujta a gondjaira bizott seretésekkel, a szó szoros értelmében az erdőben nőtt fel és csak friss elemőzsiért nézett időnkint háza. A falkának páratlan gondját viselte és szerette, ha malacai szép kövérek voltak. Egy ízben az uram meg is kérdezte tőle, hogy mitől annyira jóllakottak és gömbölyűek a süldők, holott alig kapnak egy kis szemet. De nem vallott. Nemsokára rá azonban kitudódott, hogy ökélme hogyan trafikált.

Nagy szilva- és almatermés volt abban az évben. A kereskedők messze vidékről összeszedték a sok gyümölcsöt és dereélyekben szállították le a Dráván. A szomszédságunkban is sok ilyen hajó szedte fel rakományát. A Sándor gyerek pedig éjnek idején meglékelte a hajókat és egész raktárra valót hordott el a közeli erdő titkos rejtekébe és azzal heteken át a felhalmozott gyümölcsessel hizlalta falkáját. Egyszer az uram valamiért megpirongatta. Különben is nagyon érzékeny volt a szidás iránt. Sándor se szó, se beszéd, megeskoltta kis fiamat, kit nagyon szeretett és aztán bucsuzás nélkül eltűnt. Vagy három hétig híret sem hallottuk. Már el is feledtük, amikor az uram távollétében egyszerre beállított.

— Merre kóborogtál Sándor! — kérdezt tőle. — Jó hogy nincs itthon a nemzetes ur, majd ellátja a bajodat. Kinél vagy elszegődve!

— Nem vagyok elszegődve. Ne tesszen engem kérdezni, mert csak azért jöttem, hogy a Pistikát (kisfiamat) lássam, mekkorát nőtt.

Mikor hallotta, hogy a fiú az apjával elment az erdőre, kedvetlen lett, de nem akarta visszavárni őket.

— Tesszen adni egy kis füstöltet, meg vinkót a flaskámba.

Adtam neki s azzal, hiába tartóztattam, — elment.

— Tisztolóm a Pistikát meg a nemzetes urat — kiáltotta vissza.

Később aztán megtudtuk, hogy Sándor a "szegénylegények" közé állt be. Már ekkor a nép száján sok történet keringett róla és a bandájáról. Persze sok költött dolog és nagytás is.

Aztán is időközönként többször mutatkozott nálunk, nappal vagy éjnek idején, ahogy jött. De mindig egyedül, a bandáját soha sem hozta magával; visszahagyta az erdőben, melynek közelében laktunk. Soha sem bántott semmit, nem vezett el semmink, de az uradalmi tisztartót negyedévenként egyszer megsarcolta a kommezőért. Ennyi és ennyi szalonna, kolbász, füstölthús, só, paprika, akó-

bor, puskapor, ólom pontosan kidukált az uradalomtól. Annak idején néhány hizott úrú, meg néhány bárány, sőt borju is. Mindennek fejében sértetlen maradt az uradalom emberben és jószágban. Különben így volt ez szokás más bandáknál is.

Egyszer aztán híre ment annak, hogy a kommisszárius tizezer pengő forintot tűzött ki Sándor fejére annak, ki élve vagy halva kiszolgáltatja. Az uram hozta a nagy hirt a tisztartóéktól. Elgondoltam magamban, hogy mennyi tenger sok pénz egy kanászért, ha még annyira híres zsvány is. Gondolkodásba ejtett a sok pénz. Meg is mondtam az uramnak, hogy ha Sándor távollétében eitalálma jönni, én bizony valahogyan a törvény kezére juttatom. Az uram megijedt és óva intett, ne-hogy valami bolondot tegyek, mert ez mindnyájunk biztos halála lenne. Első sorban rajta állának bosszút a betyár cimborái, kit már hivatása is arra utal, az erdők uraival el ne rontsa dolgát.

Megjegyzem itt, hogy az öreg urnő kistermetű, hitvány, energiátlan asszonykának látszott, ki saját bevallása szerint világeletemben sokat betegeskedett. Nem igen hittünk a bátorságában, melyet szavaival elárult. Akkor is, mikor a szőbanforgó közléseket tőle hallottuk, a pécsi mizerikordiánusoknál egy zsirdarabot operáltak le a testéről.

— Egy késő őszi napon, éppen lámpagyújtáskor, — folytatá elbeszélését — beállított hozzánk Sándor egészen egyedül. A szokottnál is mogorvább hangulatban volt, alig lehetett szavát venni. Leakasztotta válláról duplacsővű fegyverét, de nem támasztotta a szoba falának, ahogy máskor tenni szokta, hanem leülve az asztal mellé, szembe az urammal, a térde közé szoritotta és nekilátott a hideg sültnek, amit a eseléd elébe tett, mert én betegen feküdtem az ágyban, melynek hátal ült az akkoriban már nagyhuru szegénylegény, kinek a fejéért az urak nem sajnáltak tizezer pengőt ígérni. A szemközötti falon egy nagy tükör lógott, amelyből fekvő helyzetemben is megfigyelhettem a betyár minden mozdulatát. De nem gondoltam rá, hogy viszont ő is láthatja a tükörből mindazt, ami a háta mögött történik. Az uram az asztalra könyökölve, feltámasztott fejével, mosolyogva nézte a kéretlen vendég jó étvágyát. De észrevette azt is, hogy én felülve az ágyban, lassan a falra akasztott puská után nyulok, melylyel mint afféle pusztai asszony egészen jól tudtam bánni és neki-szegeztem a zsvány drága fejének. Az uram halotthalvány lett és haragos szemekkel rám intett, hogy ne tegyem. Erre némi habozás után visszaakasztottam a fegyvert helyére s iparkodtam elnyomni felindulásomat. Hiába sok, nagyon sok pénz volt az a tizezer pengő. De aztán eszembe jutott az uram multkori figyelmeztetése s hál' Istennek többre becsültem az ő és gyermekeim életét.

A betyár jóllakott s anélkül, hogy egyszer is felém tekintett volna, így köszöntött el az uramtól:

— Köszönöm nemzetes uramnak hozzám való szivességét, már most többé nem háborgatjuk. Elmegyünk erről a vidékről. De tesszen a nemzetes asszonynak megmondani, köszönje az Uristennek, hogy nem sült el az a puská, mert ugy sem trafált volna vele, látam én mindent a tükörből. Egy szavamba kerülne és a cimboráim szétszednék ezt a vinkót.

Azzal kilépett a tornáca és hosszat futtyentett az ujján, mire előugrottak a szegénylegények a fák mögül és közrekapva vezérléket, eltávoztak. Csak most kaptam észbe, mekkora veszedelemben forgott az életünk.

A zsvány romantikának már réges-régen vége, ma már nem támadhatnak Rózsa Sándorok, a halállal játszó lovagias néphősök. Kipusztultak a pandursággal és hajdusággal együtt, mint a régi magyarságnak sok más pusztuló maradványa.

Pusztai vers

Fekete vizén a kikötőnek
Ring a fehé nagy vasfalu gálya,
Könnyes szemű bus hajdu fiuk
Bámulnak a szennyes fekete árba.

Bámulják a vizek szomorú sodrát,
A lelkük, a vérük szongani kezd:
A tanyák, a puszták, az ősi avar
Hát elereszt?... hát elereszt...

Nem kell hát ime, nem kell a vérünk,
A kín, a nyomor átkoz el innen,
Hiába vergődik annyi erő
a mi bánatos büszke lelkeinken.

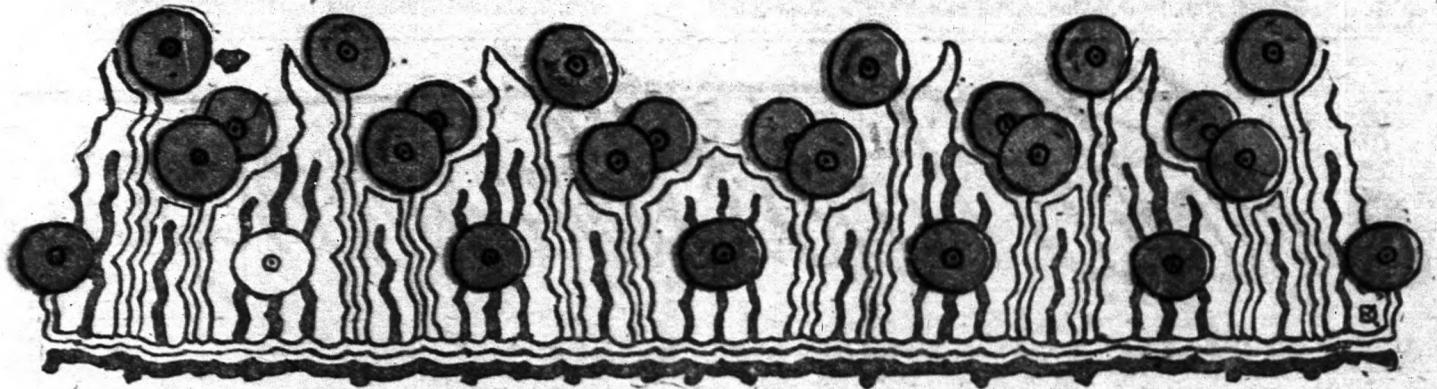
Nem kell a karunk, az ugar elűz
Napkeleti vad hajdu legények,
Valahol vár minket a gyár, —
Az idegen, a gyilkos, durva nagy élet.

Messze nyugaton éhes a gép,
A gyárak árnyéka kivegátva intett,
S az öreg, a fáradt bus Tisza hát
Elereszt minket... Elereszt minket...

Fekete vizén a kikötőnek
Zugva, bönbölve nyalgal a gálya...
Könnyes szemű bus hajdu fiuk
Bámulnak a szennyes fekete árba.

DUTKA AKOS

FAJANKÓ

IRTA:
PETERDY SÁNDOR.

AZ ABLAK függőnye berregve szaladt le. A szobában félhomály volt.

— Csavarja már fel a villanyt Kosdy — szólt az asszony. No, nem találja? Oh... ügyes ember... ott van az ajtó mellett...

Ebben a pillanatban Kosdy az ajtó mellé lépett, átkapta derekát, magához szorította és ajkai möhön, lázasan keresték Anna ajkait.

— Ember... Megörült! — kiáltotta az asszony felháborodva. — Mi csoda galád orvtámadás ez... Csavarja fel a villanyt!

— Anna... Könyörgöm...

Az asszony félrelökte utjából a férfit, odasietett az ajtóhoz.

— Ez hitványság, Kosdy — szólt reszkető hangon, mialatt kezei idegesen keresték a villany gombját. En azt hittem, hogy végre megértette a helyzetemet... belátta, hogy közöttünk nem lehet más, csak barátság... és akkor tesz ilyet...

— Boesásson meg... oly régen vagyok már néma, titkos rajongója... A barátság köntöse alatt oly nehezen tudtam elrejtetni lobogó érzelmeimet... Most nem bírtam magammal... Nem bírtom... Boesásson meg... és feledje el...

— Megboesátani... talán megboesátom, de elfeledni nem fogom... Nagyon lealacsonyította magát az én szememben... Menjén, mielőtt kigyulladt a fény... Ne lássam és ön se lássa piruló arcomat... És kérem... találjon módot arra, hogy feltűnés nélkül... valami ügyes ürügy alatt elmaradjon a házuktól... Most már vége még a barátságnak is közöttünk... Férjem barátja sem lehet... Menjén...

Ebben a pillanatban hevesen feltárult az ajtó és a küszöbön Balogh Ernő állott. Az asszony férje. A másik szobából bevágódó fény bevilágította a szobát.

Anna kisé megrezzent, de azért nyugodtan mondta férjének:

— Hogy megjízsettél... Éppen fel akartam gyujtani...

— Ne mondd — szólt Balogh rekedt, elfojtott hangon. Éppen most... Tehát már nem volt szükség a félhomály diszkrét leplére... Szép...

Anna meglepetve nézett a férjére.

— Mi az? Mit beszélsz?...

— Eléggé világosan beszéltem... Főlősleges a komédiázás... Már vége az előadásnak... Ilyenkor utálatos, a betanult móka... a festék... a máz...

— Ernő, — méltatlankodott az asszony — ... te csak nem... nem hiszed, hogy én...

— Nem hittem a suttogó célzásoknak... nem hittem a nyugtalan sejtéseknek... De hiszem azt, amit láttam...

Anna felháborodott.

— Ernő, te ostobaságokat beszélsz... Mire figyelmeztettek!... Mit sejtettél?... Mit láttál?...

— Éppen eleget pattant föl a férj. — Hagyjuk tehát ezt a képmutató játékot... Kosdy... távozzék! de rögtön... ott az ajtó... Legyen teljesen nyugodt... semmiféle drámai jelenetet nem rögtönzök... Hordja el magát...

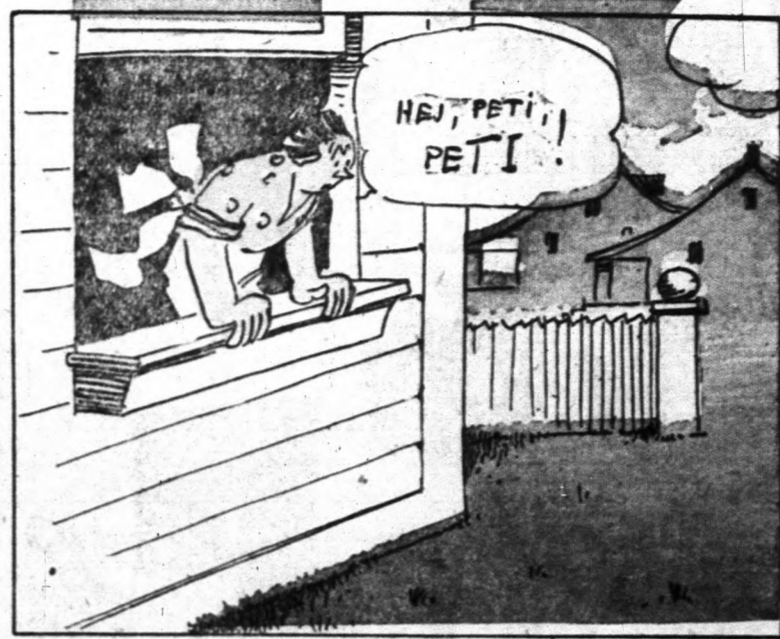
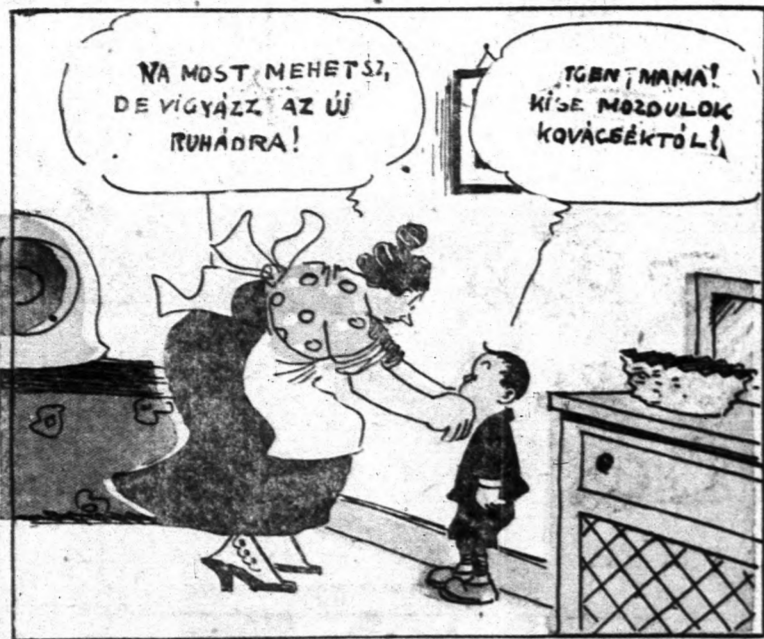
— Kérem... csak azt akarom mondani... hogy a látszat... — Ne erőlködjék! — riadt rá a férj — Felesleges minden hazudozás... Nyugodt lehet... Nem vágok öklömmel a zarcába... Nem fogunk dulakodni... Nem ön a bűnös... A veszedelmes, ellenállhatatlan esábitók nem az ilyen emberek közül kerülnek ki, mint ön... A magafajta emberek csak ott hódítanak, ahol nagyon gyenge a vár, vagy ahol az ellenfél maga is alig várj, hogy meghódolhasson... Na... Hordja el az irháját... — De Ernő... — Menjén... Maga pipogya, gyámoltalan alak, — kiáltott rá Anna és megvetőleg végig mérte Kosdyt. — Nincs szükségem a maga ügyefogyott védelmére... Gunyosan elnevette magát. — Ime egy hős lovag... Egy troubadur... Kosdy felpattant. — Nem megyek... Előbb meg akarom mondani... — Már elkésett, — mondta az asszony. — Hagyja csak... Majd elintézem én az urammal... Kosdy megrántotta a vállát és távozott. — Most pedig, kedves Ernő, — szólt az asszony, — el akarom mondani neked, hogy mi történt... — Nem kell... El tudom azt már mondani magam is... Megesáltál... Ennyi az egész... Ebben az egyetlen szobában benne van minden... Hitvány, aljas módon visszaéltél a bizalmammal... — Az asszony felháborodva tiltakozott. — De Ernő... az ég szerelmére... hogy tehetsz fel rólam ilyesmit... Ne alázz még annyira, hogy ilyen sértő gyanúsítással lealacsonyíts... A férj kiesnylőleg legyintett a kezével. — Ne erőltess magadat... Önérzetes szavaid... és ez a fölényeskedő modorod nem fognak megtéveszteni... Annak már vége habám... Ne ágálj szép asszony... hasztalan fáradság... egy szavadat sem hiszem... — Az asszony hozsádalmasan, fájdalommal nézett a férjére. Ez még akart valamit mondani, de ereje megtört és a székbe vetette magát. Arcát a tenyerébe vágta, a kétségbeesés, az elkeseredés áttörték a zárlatokat, amelyek indulatait eddig visszatartották és megeredt a panaszos szavak zuhogó áradata. — Amit férfi csak nőért megethet, azt megettem... És ez a hála... ez a jutalom... Meghureolni beszéltem... nevetéssé tenni egy ilyen semmi alak előtt... Anna keményen összeszorította ajkait és mereven nézett férjére. — A büszke nő, aki magát oly magas piedesztálra szerette emelni, ime, leszállt a sárba... a piszokba... a szennybe... — Az asszony esendesen odalépett a férjéhez, rátette kezét annak karjára. — Ernő, — szólt egy kissé reszkető hangon, — Ernő, mondd... csakugyan... te azt hiszed, hogy én... hogy én megcsaltalak... — Hiszem... igen... hiszem... — Ernő... jó uram... csillapodjál... uram... csillapodjál... gondoldj meg mindent... öt éve vagyok a feleséged... ilyennek ismertél! — Rosszul ismertelek... Anna homloka ráncba szaladt, szemöldökeit összehúzta, szeme meg... (Folytatás a 14-ik oldalon.)

A ZONGORAMESTER

— Miért nem teszi le a muffját ebben a meleg hangversenyteremben? — Mért előre fázom attól, amit ön zongorázni fog.

gondoldj meg mindent... öt éve vagyok a feleséged... ilyennek ismertél! — Rosszul ismertelek... Anna homloka ráncba szaladt, szemöldökeit összehúzta, szeme meg... (Folytatás a 14-ik oldalon.)

A VASUTON

A KOCSIBAN csak egy fiatal leány ült. Bándy Miklós leült a szemben levő ülésre és diszkretnen, de jól megnézte az utitársát. Fehér arcú széke lány volt, nem annyira szép, mint amennyire kellemes finom arcú. A ruháján is igazi urilányra vallott, az egyszerű, puha, sötétkék szövetszőtű, a kabátka gallérja körül hófehér batizsfodorral. Fekete szalmakalapja alatt is látszott, hogy koszoruba fésülve hordja a haját. Olyan harmonikus és megnyugtató volt az egész megjelenése, hogy még a gonosz Bándy is valami gyöngéd tisztelettel nézte.

Azért mégis szeretett volna megismerkedni vele.

Ugy nézte, hogy intézményből megy.

— Debrecenbe utazik nagysád? — kérdezte aztán, miközben a menetrendben lapozgatott a könyvben és látta, hogy ismét a maga biztos alapján áll.

— Nem oda. A közelbe egy puszta. Oda csak kocsival lehet menni...

Az arca kipirult, amikor a kocsiról beszélt és a szeme ragyogott. Látszott, hogy fővárosi leány, akinek ritkán van alkalma a hosszas kocsikázásra.

— Hogy hívják azt a helyet?

A leány megmondta és Bándy nagyon meglepődött, a meglepetése azonban kellemes volt. Rokoni laktak ott: egy nagybátyja, aki gazdag zsidócsaládba házasodott bele. Ma már csak így juthat földbirtokhoz a gentry... A családban különben leánykák is voltak, azoknak a barátnője lesz a csinos ismeretlen.

Nagyon örvendett, bemutatkozott és elszavalt a családi összeköttetést, a szép anyjától kezdve. A leány érdeklődéssel hallgatta, olyan érdeklődéssel, amely feltűnt Bándynak. Aztán azt kérdezte:

Hazafelé. Valami zárdából. De az mégsem valószínű, mert akkor nem utaznék egyedül. Meg aztán talán nem is olyan nagyon fiatal már: az efféle finom kis Madonna-arcú nagyon bajos valakinek a korát leolvasni.

Csak az az egy bizonyos, hogy előkelő családból való fiatal leány. Bándy Miklósnak jó szeme van, hosszú gyakorlattal megédzett szeme... Ezzel a leánnyal nem lehet egykönnyen kikérdeni a jó volna tudni, lehet-e egyáltalán?

A tünődése azonban nem tartott sokáig, mert a leány maga szólította meg:

— Nem tetszik tudni, mikor érünk Debrecenbe? — kérdezte félénken. — Nekem nincs menetrendem...

Bándy mohón kapott a menetrendje után.

— Jó népek!

A fiatal ember fölkapta a fejét. A kérdés stílusa még jobban. Valami kellemetlen, rossz érzése támadt: idegen volt neki ez a hang. Megütődésének azonban csak ebben a kérdésben adott kifejezést:

— Hát nem ismeri őket?

— Nem, — felelte a leány, — még nem ismerem. Csak úgy ajánlottak oda. Én ugyanis nevelőnő leszek náluk.

Bándy olyasmit mondott, hogy nagyon örül és azon igyekezett, hogy ne lássék az arcán a meglepetés. Valóban minden egyébnek látszott ez a kis leány, mint nevelőnőnek, az ő disztíngált kis ruhájában és finom grófkisasszony-arcával. Maga is elpirult, amikor a foglalkozását megmondta és ez a körülmény később nagyon is eszébe jutott Bándynak...

A leány most az órájára nézett. Gyémántokkal

kirakott órája volt, finom, igazgyöngyökkel díszített platinalánc. Ha erre az órára nézett Bándy, hajlandó lett volna azt hinni, hogy nagyon is előkelő, gazdag leánnyal van dolga, aki tréfát űz vele. De az előbbi kérdése mindennél jobban elárulta: gúny csak alárendelt kérdez — s az órátkönnyen kaphatta a tanítványaitól...

Beszélgettek. A leány megtudta, hogy Bándy egész nyáron a közelében lesz és kicsit fölragyogott az arca, de aztán újra komoly és gondolkodó lett.

— Meglátogassam a nyáron, — kérdezte hirtelen a fiatal ember, akit egyre jobban érdekelt a különös kis teremés.

— Nem! — felelte a leány nagyon határozottan és nagyon hevesen. — A világért se jöjjön!... — tette hozzá valóságos könyörgő hangon.

Pedig nem látszott, hogy a szép fiú elenszenves volt neki. Mosolygó, kipirult, majd pedig álmodós és hirtelen elboruló arccal hallgatta a szép, gyakori szavakat, amelyekkel Bándy hízelt neki. Még az ellen sem tiltakozott, amikor az utitársát két kezével átfogta az ő vékony, keztyűs kezét és többször is megcsókolta.

Különös volt a hallgatósága, a titokzatos bájosága, a rózsaszínű, meleg fényesség, amely néha-néha megjelent a hófehér arcára alatt. A viselkedése is sajátos volt: nagyon merész és nagyon ijedező egyszerre. Ha a folyosóra lépett valaki, össze-rezent. Egyben azonban valami bolondos, elszánt életöröm látszott a viselkedésében, mintha először állna szemben férfivel, mintha először hallana suttógó, forró, félig elfojtott szerelmes szavakat...

Az ismerkedés harmadik negyedében Bándy már magához vonta a puha széke fejét és megcsókolta a halványpiros, vékony kis száját. A leány nem is védekezett, bele-simult a fiatal ember karjába és lehunyta a szemét. Ez az odaadó, gyermekes bizalom jobban meghatotta Bándyt, mint a leg hosszabb és leghevesebb védekezés. Valami saját magát is meglepő gyöngédséggel tiltette vissza helyére a leánykát és elgondolkodva nézett az arcába.

— Hogy hívják magát? — kérdezte az ő rövid, fesztelen modorában, amely még minden nőre hatott.

IRTA:

S. BOKOR MALVIN.

A leány halkán, érthetetlenül felelt, Bándy csak annyit értett, hogy: Olga.

Ez a név megint csak meglepte, vagyis inkább megörvendeztette, mert jól egészítette ki a leánnyal való gondolatait. Titokban ugyanis egyre jobban a fejébe vésődött az a regényes ötlet, hogy a leány nem az, akinek mondja magát. Valami angolos nevelő, önálló leány, aki a szépsége varázsát eskame kipróbálni a szegény kis nevelőnő alakjában... Szinpadias bolondság, de nem lehetetlen. Talán valami gazdag örökös, — ej, egészen jó volna éppen mostanában...

Még egy próbát tett.

— Meglátogathatom? — kérdezte hízelt hangon és könyörgő tekintettel.

— Nem! — felelt megint csak nagyon hirtelen és nagyon határozottan a leány.

Világos, hogy nem az, akinek mondja magát...

Bándy Miklós érezte, hogy még életben nem volt annyira közel a házassághoz, mint most. Elragadta a leány bájosága, ingerelte a hallgatag titokzatosága, végtelenül hízelt neki a nagy hatás, amelyet ilyen hirtelen gyakorolt a leányra. Pedig az világos volt, hogy nem igen lehettek még kalandjai: gyermekes és ügyetlen volt, a szánalmasságig. S emellett talán gazdag is. Bár Bándy Miklós percekig meg volt győződve, hogy akkor is elvinné, ha csakugyan szegény nevelőnő volna...

Az állomásukon ő segítette ki a vonatból és lent a Perronn sem eresztette el a kezét.

— Mikor látom viszont? — kérdezte. Most őszintén meg volt hatva egy kicsit.

A lány a földre nézett. A szája fájdalmasan vonaglott, mintha mindjárt sírva akarna fakadni. Amikor újra fölneézett, csak egy könnyes, odaadó tekintet volt a fejelete. — Elkísérhetem? — kérdezte most Bándy.

— A kocsig, — felelte a lány halk, elfojtott hangon.

A fiatal ember ennek is megörült. A kocsistól egy-két ügyes kérdéssel sokat meg lehet majd tudni... A sors azonban úgy akarta, hogy ne jussanak a kocsig.

Az állomás kijáratánál két ur állt, akik figyelmesen nézték a közönséget. Bándy a karját nyújtotta Olgának és éppen el akarta vezetni a két kíváncsi ur előtt, amikor az egyik hirtelen eléjük lépett és erős hangon rászól a leányra:

— Kropács Olga!

.. A leány halálsápadt lett.

— A törvény nevében... mondta az ur ismét. Bándy dühös akart lenni, rá akart kiáltani a szemtelen idegenre, de egy pillantás, amelyet a leányra vetett, elállította a szavát. A titokzatos kis nő maga volt a bűntudat, amint elfehéredett ajakkal, remegve állt a detektív előtt és egy hirtelen, gyermekes mozdulattal feléjük nyújtotta az óráját. Azt a drága, igazgyöngyös óráját...

Az emberek megálltak körülöttük. Ez a körülmény egy kisé magához térítette Bándyt.

— Ne itt, — mondta csöndesen a detektívnek, aki-ről látszott, hogy őt is valami jó madárnak tartja.

Egy kis szobában aztán, ahol néhány kopott puha íróasztal, egy-két agyonhasznált nádszék és egy csomó iratszékény állt, Bándy megtudott mindent az utitársáról. Kropács Olgának hívták, házivarrónő volt és az utolsó helyén ellopta a kisasszony ruháit meg a

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

A

ISMÉ

tárka
samar
termében
kutató áll
donképp
zolt, meg
hent. A
alak volt
tával s
rancsára
négy or
folyadék
ből bor,
harmadik
ből rizspál

Ezen p
telenül
a mostan
zonyára p
szerelve
mialt gy
Ugyan te
tát a sok
konyhák

A leghir
angol kir
a melyek
század ó
nak, de f
legmoder
sőtét töl
alatt kész
lingbe ker
specialitá
feje, akik
lete alatt
a főszaká
ve. A euk
zeti. Össz
nak.

A konyh
ből és lá
részből s
a tisztít
két mint
esülük. Az
lön kis f
melynek
amelyet
detektív
bokat tar
egyesek
valók, pe
esolnak".

Sahib kine
egy szinár
bá 8000 v
rályi aszt
ennyi van
hasznélv
nemiek
rug.

VII. E
alatt a f
volt. M.
frank évi
annyi
kap.

Edvard
ur 25 év
lomba v
talcs, d
az volt,
után rend
jelent id
aóvetek

Utódja
ri Cédar
még wel
gálta s
diába is.

A kirá
sen igen
sohasem
pézz", M
hust, főz
lön talon

ASSZONYOK LÁNYOK

KIRÁLYI KONYHÁK

ISMERETES annak a híres társkának a hinstóriája, aki samarkandi palotájának éttermében egy óriási arany szökőkutat állított fel, amely tulajdonképpen egy nagy fát ábrázolt, mely alatt négy oroszán pihent. A fa tetején egy művészi alak volt szája felé emelt trombitával s valahányszor gazdája parancsára a hangszerbe fújt, a négy oroszán szájából különféle folyadék kezdett ömleni, az egyikből bor, a másikkól kancatej, a harmadikkól sorbet, a negyedikből rizspálinka.

Ezen példa hallatára önkénytelenül is arra gondolunk, hogy a mostani királyi asztalok is bizonyára pompásan lehetnek felszerelve s mindenféle gastronomicai gyönyörűségekkel ellátva. Ugyan tegyük csak egy kis sértát a sok eszászari és királyi konyhák körül.

A leghirebbek kétségkívül az angol király konyhái Windsorban, a melyeknek boltívei már hét évszázad óta erre a célra szolgálnak, de fel vannak szerelve a legmodernebb vívmányokkal. A sötét tölgyfaburkolat III. György alatt készült s 10 ezer font sterlingbe került. Minden konyhaspecialitásnak megvan a maga feje, akik négy szakács felügyelete alatt dolgoznak, ezek viszont a főszakácsnak vannak alárendelve. A cukrászatot a főszakács vezeti. Összesen mintegy 30-an vannak.

A konyhafelszerelés 800 edényből és lábasból áll, többnyire rézből s állandóan öt ember van a tisztításukkal elfoglalva. Értékét mintegy 50.000 frankra becsülik. Az ezüstművek egy külön kis fiúkében vannak elzárva, melynek falai 3 láb vastagok s amelyet állandóan éjjel-nappal detektívek őriznek. Mesés darabokat tartalmaz, melyek közül egyesek még a Tudorok korából valók, például a híres "hindu eszónak", mely valamikor Tipoo Sahib kínesei közé tartozott. Van egy szinarany service is, továbbá 8000 villa és kanál csak a királyi asztal használatára. Ugyanennyi van a eselédesség és a konyhaszemélyzet számára is. Az ezüstművek értéke 45 millió frankra rug.

VII. Edvárd király uralkodása alatt a főszakács egy francia volt, M. Ménayer, akinek 50.000 frank évi fizetése volt, vagyis annyi, a mennyit egy admirális kap.

Edvárd halála után Ménayer ur 25 évi szolgálat után nyugálomba vonult. A legutolsó hivatalos diner, melyet még készített, az volt, amelyet a király halála után rendeztek a temetésen megjelent idegen uralkodók és nagyárvetek tiszteletére.

Utódja ma is egy francia, Henri Cédard, aki György királyt még welszi hereeg korában szolgálta s kísérte utjaiban, még Indiába is.

A király magánétkezése rendszeren igen rövid, 40—50 peremél sohasem tart tovább. "Az idő pénz". Minden fogást, entrée-t, húst, főzeléket, esemegét, két külön tálon szolgálnak fel, melyek

ből azután a király választ. Minden fálon rajta van a szakács neve, aki készítette az ételt; régi szokás, több száz éves s eredete a királyi szakácsok régi civakodásaiban leli magyarázatát, t. i. csak a jól sikerült ételnek volt gazdája, illetve szerzője, a rossznak azonban nem. Egy a Stuaratok idejéből származó régi babona szerint az asztalnál tilos megmosni a kezét, mert ez bajt okoz.

A jól étkezés művészete, az "art de bien manger" mégis kizárólag francia marad. Az európai udvaroknál két kategória van. Vannak udvarok, hol a főszakács francia, vagy valamelyik híres francia szakács tanítványa, ezeknél az udvaroknál jól étkeznek; vannak azután olyan udvarok, hol politikai és nemzeti okból visszautasítják a franciát, itt azután rendszeren olyan konyvalékok kerülnek az asztalra, melytől a modern gyomor undorral fordul el.

A konyhai panaszok főleg a német udvarnál nagyok. Ez idő szerint Berlin előkelő hoteljeiben és vendéglőiben mintegy 400 francia szakács működik, Bülow

hereg szakácsa is francia, ellenben a német eszászár minden téren a pangermán irányzatot követve, udvaránál is a német konyhát vezette be, már alattvalóira való tekintettel is. Példát akar szolgáltatni arra, hogy ha asztalához ül nagyszámu család-jával, mint valami patriárka, akkor körülötte minden német legyen.

A német nemzeti konyha pedig nem valami gazdag; hurkák, sonka, káposzta, zöldbab, sajtok, ezeket lehet variálni egy áevéssé, de egy dinert rendezni belőlük már kissé nehéz. Az eszászár még az ételek francia elnevezéseinek is hadat üzent. A menu-kön nem "soupe á la tortue", hanem "Schildkrötsuppe" szerepel, amely elnevezés a "vevesnek már egészen németes jeletget kölesönöz; az "omelette soufflée"-ből "Eierkochen-auflauf" lesz, az ártatlan "meringue"-ből "Spanischer Wind!" Fájdalom, azonban egyes szavak mégis teljesen hiányoznak a német nyelvből s mégis a franciát kell használni, ilyenkor azután átalakítják. A "café"-t "kafee"-nek iratja, a "soupe"-t

"soup"-nak. Még az angol szakácsokkal is ez történik. Így van azután az étlapon "filets of sole", "des filets of beef", "chocolate-pudings", "rosbif mit sauce" s más ilyen összetett furcsaságok.

Mikor a Hamburg-line nagy személyszállító gőzöseinak konyhát felszerelték, a társaság direktorai igen nagy zavarban voltak. Vajjon kedvezzenek-e a eszászárnak azzal, hogy a német konyhát vezetik be, de amely viszont távoltartaná a nagy gazdag kozmopolita társaságot, a melyre mégis számítaniok kell? Magával a eszászárral tanácsoztak, de maga a eszászár is azt tanácsolta, hogy a francia konyhát vezessék be.

Igy szerződötték azután Londonból, a Carlton Clubból Escoffier mestert, "a szakácsok eszászárát".

Az első személyszállító hajó elindulása alkalmával a német eszászár szembe is került a "szakácsok eszászárával." A francia szakács erre olyan dinert készített, hogy a német eszászár minden sovinizmusa dacára kénytelen volt elismerni a francia konyha fölényét.

Az olasz udvarnál is a francia konyha divik, természetesen megtoldva egy csomó makarónival, bár a főszakács, De Amici olasz, de azért francia mesterek tanítványa. A pápa a velencei konyhát kedveli, főleg a "pilau"-t mely olyan "bouillabaisse"-féle, csakahogy kissé komplikáltabb; van benne rizs, két tucaz rák, egy liternyi apró kagyló, sáfrány, bors, petrezselyem, só és — egy szem kávé.

A spanyol udvari konyhát nemrég reorganizálta egy francia, Capdeville, de azért a német befolyás még ma nines elnyomva, sőt lehet mondani, még erősebben uralkodik, mint magában Berlinben. Azonkívül még a nemzeti befolyások is érvényesülnek. Így például a pulykát, szegfűbors puréval tálladják, a tortákat és krémekeket pedig egy áposztalevelen. Hires azután a "gaspacho", vagy másképp a "soupe imperiale espagnole froide", amely paradicsomból, foghagymából, ugorkából, egy pohányi olajból, ecetből, borsból, kovásztalan kenyérből és egy font jégből áll, melyet legvégül tesznek be, hogy elolvadjon.

A bécsi udvari konyha nagyon frugális, a főszakács Perski, magyar ember, aki valamikor gróf Rheingaum szolgálatában állott. A eszászár egy napon nála ebédelt s roppant el volt ragadtatva egy vadisznófej elkészítési módjától. Két nappal később egy óriási csomag érkezett. Schönnbrunnba a gróf üdvözölő soráival együtt. Kibontják s kilép belőle a főszakács Perski, egészségesen ugyan, de kissé elkabulva. A eszászár megköszönte és elfogadta az ajándékot s attól kezdve Perski lett az első szakács.

Ami az Elysée konyháját il-

Tüdőbalzsam!

Mellfájás, torokfájás, rekedtség, köhögés, Asztma, nehéz lélegzés, légszűrés, oldalszurás, heptika, ellen legjobban bevált gyógyszer.

Kitűnő nyálkaoldó! Tüdőveszes sorvadás ellen megbízható óvszer és fájdalomcsillapító.

Gyermekeknek is adható számarköhögés ellen.

Ára 1 dollár, postán \$1.10, 6 üveg \$5.00 bérmentve.

Mell pasztilla ára dobozonként 25 cent.

Miután ezen gyógytár tudományos egyetemi képesítéssel bíró okleveles GYÓGYSZERÉSZEK ÉS VEGYÉSZEK állandó felügyelete alatt áll. ORVOSI RENDELÉNYEKET, RECEPTEKET, pontosan készítünk MÉRSÉKELT ÁRAK mellett.

Magyar orvos itt minden időben található.

"MEGVÁLTÓ"

Gyógyszertár

FILSINGER AURÉL EGYEDÜLI TULAJDONOS

okleveles Ohio állami magyar gyógyszerész

15 Spring Common Youngstown, Ohio

KÉZIMUNKAK

párnahajak, abroszok, kasztnitakarók, pászkakendők, faldiszek, gyermekruhákat a legszebb kivitelben és jutányos áron készítik. Szintartó pamut és selymeimért jótállók.

VICTORIA KÉZI HIMZŐGÉP EGYEDÜLI RAKTÁRA.

Ezen igen könnyen kezelhető kis kézigéppel a LEGSZEBB MAGASHIMZEST bársonyra, selyemre vagy vászonra, mosó pamut selyemmel, vagy harasztal gyorsan kivághat.

Ára csak \$5.50

Tíz dolláron felüli rendelésnél egy Victoria géppel készített ajándékot küldök.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. — Szép áruimat az Egyesült Államok minden részén jól ismerik. — A közönség további becses rendeléseit kéri:

JOHN FEHÉR

92 Jackson Street, Trenton, N. J.

KÉRJEN ARJEGYZÉKET.

MALVIN.

ül. felelt, Olga. te, vagyis föl egészi-ait. Titok-e vésődött nem az, volos neve- varázstát nevelőnő de nem örökös, — abau...

ezte hizek nagyon leány. mondja

nég életé- zassághoz, ssága, in- végtele- amelyet ra. Pedig ettek még a volt, a gazdag is. zaldog győ- csakugyan

a vonat- tette el a

kérdezte. kiesit. ja fájdal- árt sirva zett, csak a felelete. zte most

halk, el-

görült. A okat meg nban ug-

állt, akik Bándy a el akarta amikor az s hangon

ur ismét. szemtelen ra vetett, olt a bün- a detek- attal felé- gyöngyös

körülmény nek, aki- rta. ott puha- egy cso- nt az uti- b volt és meg a

Rejtvények

1. BETŰREJTVÉNY.

KÁROLY

2. PÓTLŐREJTVÉNY.

Beküldte: Koren Mária, Cleveland, O.

- ilmos
- éva
- usztáv
- gyed
- adeus
- liás
- ajós
- ándor
- lemér
- ároly
- özsef
- dön
- elli
- ranka
- ibor
- ntal
- azul
- ndrás
- liveszter

3. TRÉFÁS KÉRDÉS.

Hány hét van ebben az esztendőben?

Január 11-iki számunkban közölt rejtvényeink megfejtése: 1) Akácsor. 2) Szabadság. 3) A fiúnak, mikor bért az üzletbe, nyole dollárja és 75 centje volt.

Helyesen fejtették meg: Miss B. Zsóka, Cleveland, O.; Dankó Elemérné, Chicago, Ill.; Özv. Kecán Sándorné, Columbus, O.; Tamasik Mátyás, Windber, Pa.; Pirka József, Ziegler, Ill.; Kovács László, Akron, O.; A. Prockner, Milwaukee, Wis.; Mrs. Andrew Gerenday, Oil City, Pa.; Fehér Mariška, New York, N. Y.; Bogdány Károly, Pittsburgh, Pa.; Havkó István, Cleveland, O. és Pásztor Józsefné, Ghicago, Ill.

A pályázaton kitűzött díjakat sorházás útján Dankó Elemérné chicao-goi, Kovács László akroni és Fehér Mariška new yorki előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Büvészet

16) 4 papírszeletből hármat elfújni és egyet marasztalni.

Midőn a papírszeleteket elfújjuk, az egyikre rátesszük ujjunkat; ez ugyan nem nagy mesterség, de ha előbb ünnepélyes, hosszabb beszéd által a kíváncsiságot feleségítjük, épen egyszerűsége által meg fogja a nézőket lepni és nevetetni.

17) A vizellenes zsebkendő.

Ajánlkozunk egy zsebkendőben vizet a konyhába vinni, anélkül, hogy egy cseppje elveszne. A dolog magában lehetetlennek látszik, ha azonban megmondjuk, hogy ez ajánlat tétele előtt zsebkendőnkét jól bekennjük korpafüggel, ez egész igen természetessé lesz.

18) Egy hervadt rózsát felfrissíteni.

Vegyünk egy kis kék, szórjuk azt izzó szénre s a kénfüst fölé tartjuk egy ideig a hervadt rózsát, aztán mártjuk hideg vízbe s 3 vagy 4 óráig rejtjük egy jól bezárt dobozba. Ha később kivesszük, oly friss lesz, mint a most szakasztott rózsza.

19) Az engedelmes pénzdarab.

Asztalkendőt terítünk az asztalra, s fonala mentében állunk, keresztbe két aranyra tölün kegy kést fektetünk aként, hogy a késen túl a pénzdarab fekdűdjék. Ha körmünkkel kapjuk ama fonalat, melyen a pénzdarab fekszik, az mindinkább közeledni fog felénk, s ha a kés úgy helyeztetik, hogy a penge és nyél között mélyedés a pénzdarab irányába esik, ezen a pénzdarabot át is csusztathatjuk.

FÁTYOL ALATT

(Folytatás az 5. oldalról.)

ritő hatalom, akinek említése a legvadabb ördögimádót is megrendíti egy pillanatra... A Pápa! Mint ellenséges trombitaharsogás zeng végig ez a név a középkor fergeteges, zivataros idejében. Minden és mindenek elesedéseknak a mennyei kürt harsánására, királyok és koldusok térdepelnek a templom küszöbén, embertömegek rohannak egymásnak mézszárló-kedvvel, supcán az elrejtett várakban, titkos kólostorokban, mély pincékben üvölt fel vadul a Tagadás, az ördög hangja; felüvölt fájdalmasan és kétségbeesetten, midőn felette az Egyház aranypapusa az emberi nyakakra lép, — és tehetetlenségében a Tagadás, a tanult és nagymiveltsgü lovagok, tudósok, grófnők és heregasszonyok társasága megbecsteleníti a feszületet. Középkori lélek kell ahhoz, hogy ezt világosan megérthessük. Azok a vasajtók, amelyek akkor zárva voltak, ma már sarkig tárva állanak, napfény lopózik be a templomok hajójába és mi már nem érthetjük meg a gondolatokat, amelyek az örökös sötétségben fogantatnak.

Ilyenformán volt az lehetséges, hogy egy osztrák főhercegasszony bizonyos ideig ördögimádó volt és utazván Bécsből Madridba, a Burgból az Eszkuriálba, azzal foglalkozott, hogy megingasson hitében egy szegény apáca nővért, akit a kötelesség arra rendelt, hogy folytonosan együtt legyen az ördögimádóval.

A főhercegnő annak a "lovag-rendnek" volt a tagja, amelynek Ausztriában és Németországban a legelőkelőbb emberek voltak tagjai és nagymestere mindig egy római bibornok volt, egy valósgos bibornok, — aki száz esztendő előtt még arra használta volna fel hatalmát, hogy ellenpápa legyen. Most csak pápajelölt volt. Pápa, arra az esetre, ha Szent Péter trónusa megüresedik. A lovag-rend — amelynek titkos jelvénye volt a kilencágú csillag, benne az ördögfejvel, a melyen a pápai süveg van, — szabályai szerint már pápának ismerte el nagymesterét és ha pápaválasztásra került a sor, rendszeren a lovag-rend nagymesterei kerültek ki győztesen a bibornokok gyülekezetéből. Csakhogy midőn fejére tették a hármaskoronát az egykori ördögimádónak, egyszerre megváltozott az lélekben. Visszalépett elődei nyomdokaira és dehgy is mondott volna ellen az Egyház törvényeinek. Sőt az egykori nagymester pápa korában rendszeren kiméletlenül üldözöbe vette a lovag-rendet, szétgrasztotta, vagyonát elkobozta, vezetőit kiátkozta. Hosszu idő mult el mindig, amíg a lovag-rend ismét összeverődött és megtalálta új nagymesterét egy elégedetlen római bibornok, egy ellenpápa személyében. A kilencágú csillag sohasem volt hívek nélkül. A rendnek mindig voltak várai és birtokai. Eppen abban volt a hatalma, hogy olyan rettenetesen istentagadó volt. A rend tagjai meg-voltak győződve arról, hogy vétkezének, — akkor vétkezének igazán, ha csak beszélnének is istentagadó, egyházbecstelenítő szertartásaikról, ünnepélyeikről. Amit közösen követnek el, azért közösen vétkeznek a másvilágon. Ez már így van, segíteni nem lehet rajta. De egyedül, ha egyedül voltak a lovag-rend tagjai, bizony nem voltak bolondok, hogy vétkezzenek azon kívül is, közös bűnön kívül is! — Templomjáró, rendszeren gyónó emberek voltak. A gyónásban csupán a közös, a rettentő, az izgató, a vérkorbácsoló, a megörjítő közös bűnről, az istentagadásról nem száltak. Egyebet elmondtak lelki-tyjuknak. Gyakran megesezt, hogy a gyónó lelkiatya egyugyanazon lovag-rendhez tartoztak és a lelkiatya, bár tudta, hogy a gyónás nem teljes, mégis föloldozta a bűnbánót. — A közös, a nagy titok nem arra való, hogy az meggyónassék.

Mária Florentina főhercegasszony megigérte Theresa nővérenek, hogy Kölnben, ahová utközben megérkeznek, elvezeti őt a "kilencágú csillag" egy miséjére. Tavasz első holdtölte volt. A hercegnő sürgette uti-marsallját a sietségre. Hogy holdtöltére Kölnbe érkezzenek. — Az apáca keresztet vetett és imádkozott.

— Tehát eljősz velem, Theresa! — kérdezte csufondáros mosolyal a főhercegnő. — Megnézéd, milyen az ördög!

— Ha kell, elmegeyek az ördögimádók közé is, — felelt nyugodtan az apáca. — Szemébe nézek az ördögnek is.

Angol iskola

- borostyánlevél, laurel-leaf (larlif);
- borovicska, gin (dzsin);
- bors, pepper (pepr);
- borsó, pea (pi);
- borsmenta, peppermint (pepermint);
- cethalszir, whale-oil (vélojl);
- train-oil (trénojl);
- eikoria, chicory (csikori);
- citrombélj, lemonpeel (lemmpil);
- cukor, sugar (sugr);
- cukorka, candy (kendi);
- cukorsütemény, sugareake (sugrkék);
- csemege, tid-bits (tidbitsz);
- cseresznye-pálinka, cherry-brandy (cserribrendi);
- csieseri-borsó, sugarplum (sugrplum);
- sweatpea (szvitpi);
- élesztő, yeast (iszt);
- élesztőpor, baking powder (békingpaunder);
- darakása, groats (grótsz);
- grits (gritsz);
- daraliszt, pollard (polerd);
- dinnye, melon (melm);
- görögdiinnye, watermelon (vadermelm);
- sárgadinnye, canteloupe (kentelop);
- dió, nut (nat);
- disznóháj, lard (lárd);
- dugó, cork (kark);
- dugóhuzó, corkscrew (karkszkru);
- ecet, vinegar (vinigr);
- enyv, glue (glu);
- eper, berry (beri);
- faggyu, tallow (teló);
- faggyu gyertya, tallow candle (teló kendl);
- fagyanta, resin (rezin);
- fa, wood (vud);
- vagdalt fa, kindling wood; (kindling vud);
- faolaj, oliveoil (alivojl);
- fahéj, cinnamon (szinamn);
- faszén, charcoal (csárkól);
- fénymáz, varnish (várnis);
- foghagyma, garlic (gárlík);
- földgyanta, asphalt (eszfelt);
- amber (embr);
- vegyi vakolat, gipsz, plaster paris (psztr periz);
- füge, fig (fig);
- fűszer, spice (szpájsz);
- fűszerárú, groceries (grószereziz);
- gesztenye, chestnut (csesztnat);
- gomba, mushroom (mosrum);
- gömböc, haggis (hegisz);
- gránátalma, pomegranate (pomgrenét);
- gubacs, gall-nut (galnat);
- gummi-ragasztó, mucilage (mjuszlics);
- gyalogborsó, kidneybean (kidnibin);
- gyanta, colophone (kolofón);
- gyertya, candle (kendl);
- gyertyatartó, candle-stick (kendlstick);
- gyömbér, ginger (dzsindzser);
- gyufa, match (mees);
- gyűszűvirág, foxglove (fakszglav);
- digitális (didzsitális);
- habkő, pummeystone (pamlasztón);
- hagyma, onion (anyon);
- halcsont, whalebone (vélbón);
- halikra, caviar (káviár);
- halzsir, train-oil (trénojl);
- hamuzsir, potash (pótes);
- harieska, buckwheat (bakvit);
- hering, hering (hering);
- illatszer, perfume (perfjum);
- kalács, cake (kék);
- mézskalács, gingercake (dzsindzserkék);
- kapor, dill (dil);
- káposzta, cabbage (kebidzs);
- katáng, chicory (csikori);
- kátrány, pitch (pies), tar (tár);
- kávé, coffee (kafi);
- kékítő, blueing (bluing);
- keménymág(carawayseed (ke-revéjszid);
- keményítő, starch (asztáros);

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híre, megállapította, hogyan lehet száz éves kort élalni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedéséin segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikeresen megküzdhessünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkatrészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTLLÁST adunk, hogy megfelelnek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt gyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alant felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetést, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek neve:	
1. Férfi betegségek:	--- Bármely korban és állapotban.
2. Kőszvény:	--- Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmegezés:	--- Különböző és borbetegségek.
4. Gyengeség:	--- Ujjkori balispékek.
5. Tüdőbajok:	--- Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor:	--- A belek és a gyomor rendbehozására.
7. Vese bajok:	--- Gyenge vesék és vizeleti bajok.
8. Borbetegségek:	--- Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	--- Gyenge szervezet, vérhiány és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	--- Havi rendeltenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY
STATION 5, PHILADELPHIA, PA.

Megk...
el ajkaim...
areképet...
va, folyta...
s zárkóz...
szeret, a...
néző. Em...
vagyó és...
ve rend...
épenégg...
szép is...
Erezt...
a vár...
Büszke...
vetem.
— Va...
rendkiv...
gaztalan...
gait és...
a férfi...
ily élet...
— Iga...
óvatos...
szete...
termész...
mondhat...
— Ha...
nagyon...
szete...
tulajdon...
mint am...
— En...
tam hely...
sem vag...
söt att...
esalodik...
— Ne...
biztosít...
semmi...
segre...
méről...
— On...
— Az...
tartóko...
adó, s...
kület...
zatlan...
zárkóz...
gyűlöl...
szabads...
azonban...
emberek...
retettel...
— On...
berismer...
nyom...
mint eg...
— Me...
danival...
pest es...
Ezt a m...
a kab...
nő ráül...
nap is...
esipte...
— A...
tott rok...
erre a...
tettem...
— E...
haszn...
különb...
vele. S...
hogy...
büszke...
Thorold...
lódik...
— Or...
nyomb...
tulajdon...
hibá...
őszinte...
levelet...
a szive...
gyok...
geim...
meg...
dom...
semm...
geiyol...
val...
kít...
féle...
esu...
tudok

IRTA
CROKER M. B.

JASRA GYÖNGYÖK

FORDITOTTA
NOVELLY RIZA

(Folytatás.)

Megkönnyebbült sóhaj rebbent el ajkairól. Evansné pedig az arcképet még mindig kezében tartva, folytatta: Nagyon megfontolt s zárkózott természetű, de akiket szeret, azok iránt gyöngéd és elnéző. Emellett önértékes, tettevágyó és okos. Mindent összegezve rendkívül érdekes arc s ami épenességgel nem mellékes, nagyon szép is.

Éreztem, hogy arcomba szökik a vár e sok dicséret hallatára. Büszke megelégedés töltötte el szívemet.

— Völegényének édes anyja rendkívül lelkes szavakkal magasztalhatta az ön jó tulajdonságait és szépségét, mert ez nem az a férfi, aki meggondolatlanul tesz ily életbevágó lépést.

— Igaz, Watty mindig nagyon óvatos volt, de hogy zárkózott természetű lett volna, azt nem mondhatnám.

— Hat év hosszú idő, ezalatt nagyon megváltozhatott, természet és külseje is férfias lett; tulajdonképpen idősebbnek látszik, mint amennyi valóban.

— Én is úgy találok, — hagytam helyben, — no de hiszen én sem vagyok már többé gyermek, sőt attól tartok, hogy Watty majd csalódik bennem.

— Nem szándékom bókolni, de biztosíthatom, hogy völegényének semmi oka sem lesz az elgedetlenségre. Ohajtja, hogy az ön jelleméről is mondjak egyet-mást?

— Oh kérem, igen.

— Az ön látszólagos hidegsége, tartózkodó modora gyöngéd, odaadó, sőt regényességre hajló lelkületet takar. Néha nagyon vigyázatlan, máskor viszont rendkívül zárkózott; szerfölött érzékeny s gyűlöl mindent, ami akaratát és szabadságát leigazza, emellett azonban nagyon jószívű. Öreg emberek és állatok megható szeretettel ragaszkodnak önhöz.

— Önnek igazán bámulatos emberismerete van, nagyságos asszonyom. Ugy olvas vonásaimban, mint egy nyitott könyvben...

— Még nem fejeztem be a mondanivalómat: önbén korához képest csodálatos önuralom lakozik. Ezt a minap észleltem, mikor lent a kabinban az a fiatal amerikai nő ráült az ön kalapjára s tegnap is, midőn ujját az ajtóba esipte.

— A szegény, kegyelemből tartott rokonnak nagy szüksége van erre a jó tulajdonságra, — vettem közbe.

— Ennek az erénynek mindenki hasznát veheti, de ritka ember, különösen kevés nő dicsékedhetik vele. S végül föl kell említenem, hogy a Ferrarsok hagyományos büszkeségét is örökölte... Nem, Thorold ur semmiesetre sem csalódik az ő kis menyasszonyában.

— Ön nagyon jó és elnéző irányomban asszonyom; csak a jó tulajdonságaimat veszi észre s a hibáim fölött szemethuny. De őszintén megvallom, hogy Watty leveleit olvasva mindig elszorul a szívem. Félek, hogy nem vagyok méltó hozzá. Az én tehetségeim korántsem mérközhethetnek meg az övéivel; az ön összes tudományom a kis kézügyességem, semmi egyéb.

— Nos hát ő a szellemi tehetségeivel, ön pedig a kezemunkájával járul majd hozzá a közösen kitűzött cél megvalósításához. Miféle munkához értenek ezek a karcsu ujjak?

— Varrni, himezni, zongorázni tudok, gitározni is tanultam és

szükség esetén a főzést is magam végezném.

— Hiszen ön akkor megbecsülhetetlen kincs lesz a férje szemében. A legideálisabb gondolkodásu férfi sem érzéketlen a jó ebéd gyönyörei iránt s nem kell szibaritának lennie, hogy egy jól készített sültet vagy izléses pástétomot réltányolni tudjon.

Beszélgetésünk alatt a terem lassankint megtelt utasokkal s többen egészen a közelünkben foglaltak helyet.

— Hát ez ki? — hangzott egyszerű-közvetlenül mögöttem egy egy hang s egy kicsiny, sápadt amerikai nő a vállamon keresztül Watty képére mutatott.

— Szabad közelebről megnéznem? — kérdezte azután s be sem várva feleletemet, elkapta tőlem az arcképet.

A fiatal hölgy Schulyer kisasszony, egyik lakótársunk volt, a ki különös modora és tulságos élénksége mellett is közkedveltségnek örvendett az utasok között.

— Ejnye, de esinos férfi. Az ön völegénye, nemde? De hogyan szerethetett bele épen önbé? Ezt igazán nem értem.

— Miért csodálkozik ezen olyan nagyon? Miért ne szerethetne ő engemet?

— Mert ön olyan egyszerű, illemtudó és szerény leányka; esinos ugyan, azt nem tagadom, de az ilyen félénk, szelíd kis galamb nem illik ehhez az okos, nagyvárúgyó férfihez, aki, ha emberismeretem nem csal, hidegvérrel és kiméletlenül kész magának utat törni, hogy elérje kitűzött célját.

S nézze meg jól ezt a férfit; ilyen a békés házitűzhely után vágyó ember? Nem, kicsikém, ez a fiatal

gentleman aligha áhitozik hymen rózsálcái után. De ha mégis járomba hajtáná a fejét, akkor, bocsásson meg őszinteségemért, olyan leány illenék hozzá, mint én. Ő igen nagyvárúgyó, én pedig gazdag vagyok, ő...

— Csalódik, Watty csöppet sem nagyvárúgyó. Mikor a tisztviszágán megbukott, szinte örült.

— Mit? — Az lehetetlen, — kiáltotta Schulyer kisasszony. — Mi a foglalkozása az ön völegényének?

— Hivatalnok egy teautöltvényen.

— Egy teautöltvényen? Seregek ura? Én pedig azt hittem, hogy legalább is első titkária az alkirálynak... Szégyeld magad Hatty, ez egyszer rutul cserben hagyott az emberismereted. No de azt mégis csak kitaláltam, hogy ön menyasszony, ugy-e?

Ebben a pillanatban hozzánk esatlakozott Blassonné, kabinunkban a negyedik számú ágy tulajdonosnője, csillogó pikkelyekkel himzett fekete selyemruhában, remek gyöngysorral a nyakán.

— Miről beszélnek? — kérdezte vontatott hangon. — S ki ez a fiatal ember?

Ezzel ő is kezébe vette az arcképet.

Hosszu, sokatmondó szünet állt be.

— Ej, ej, — mondta végre, — hiszen ez Thorold ur. Milyen különös! Az öné az a kép? — kérdezte Evansnéhoz fordulva.

— Nem — felelte ez. — A szó legszorosabb értelmében Ferrars kisasszony tulajdona.

Blassonné még mindig kezében tartva a képet, meglepetve nézett reám.

— Őszintén megvallva, nagyon

esodálkozom, — jelentette ki azután. — Nem gyanítottam, hogy Thorold ur völegény s hogy nő-sülmi készül. Régen ösmerik egymást?

— Az ötödik évem óta.

— Valóban? Milyen irigylésre méltó férfi. Ez tehát afféle gyermekszobaszerelem, amely fogécskázás közben vert gyökeret a szívökben s amelynek pécsettje gyanánt egy karéj vajaskenyér szerepelt?

Nem méltattam feleletre ezt a gunyos megjegyzést s ő hanyag mozdulattal visszaadta az arcképet.

— Így tehát meg volna fejte a titok — folytatta ismét Blassonné... — Mindig gondoltam, hogy Thorold tartózkodó, magába zárkózott modorának valami különös oka lehet. És lám, ő nem-sokára megkapja dicséretreméltó hűsége jutalmát. Igen örülök, hogy oly szerencsés voltam s meg-ösmerkedhettem Ferrars kisasszonnyal. — Ezzel fejét büszkén meghajta tovább subogott.

— Lám, lám, milyen feltűnést okozott az ön völegényének arcképe! — kiáltotta Hatty pajkosan. — Rejtse el hamar, mert még többen is megláthatnák. Vagy tudja mit, adja nekem, én majd jól elteszem.

Itt a hajón nyílt először alkalom, hogy az igazi társadalmi életet megösmérhessem. Oly különös volt minden, amit láttam és hallottam. Utitársaim jobbra már régebbi idő óta ösmerték egymást, vagy legalább közös ösmerősöket fedeztek fel s ez a körülmény rögtön közelebb hozta őket egymáshoz. Olyan vidékeket és városokat hallottam emlegetni, amelyeknek létezéséről eddig sejtelenem sem volt s nagy esodálkozásomra azt tapasztaltam, hogy a bűbajos Kelet varázsától megigézve sokan alig várták, hogy ismét viszontláthassák második otthonukat s nem győztek panaszkodni a Londonban átélt tél borzalmairól. A közel háromszáz főnyi utassereg több kisebb-nagyobb csoportra oszlott. Legnépesebb volt a fiatalok társasága, akik szenvedélyesen szerették a zenét, a táncot s idejüket hangversenyek, szindarabok s más efféle szórakozások rendezésével töltötték. Egy másik csoport az irodalomnak hódolt, Kant-ot, Nietzsche-t isenítették; voltak továbbá Ibsen-imádók és Wagner-hívek is.

Blassonné velünk, lakótársaival igen keveset törődött. A szép özevgy rendkívül elegánsan öltözött s valóságos odaadással kacérkodott a számottevő urakkal. Ő volt mindig a legutolsó, aki a társaságban megjelent, de viszont a legutolsó is, aki azt elhagyta. — Evansné és Schulyer kisasszonyt nem igen méltatta figyelemre, de engem néha kitüntetett megszólításával. Én azonban nem örültem ennek a kegynek, mert gögös, lenézó modora sokszor vérig sérített.

Vajjon miért gyűlöl engem ez a nő?... Mert hogy ki nem állhatott, azt minden szava elárulta.

(Folytatjuk.)

NOVARI!
Megvan-e az egészséges, szépséges és boldogság, melyhez a természet törvényei értelmében joga van? — Ha nincs, akkor írjon fontos ismertetőjeleket tartalmazó utmutatóunkért. INGYEN KÜLDJÜK.
JUVITO LABORATORY,
Dormon tBranch 101., Pittsburgh, Pa.

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagiilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

Alaptőke, tartalék és betétek összege \$2,124,426.00

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK

FŐÜZLET: A Bankpalotában, 10 EAST 22nd STREET,
FIKÜZLET: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street
NEW YORK, N. Y.

VIGYÁZAT MAGYAR ASSZONYOK!

Akarja a heti mosást 15 perc alatt rendbe tenni minden dörzsölés nélkül, egy centért? Ha igen, úgy használja a mindenki által dicsért Mitchell Magic Marvelt. Nem ártalmas sem a kézre, sem a ruhára. Nincs benne wax, lye, leine, acyd s egyéb mérges anyag. Ne vegyen mást, csakis ezt. Mi adunk a mi jó porunkból egy dollárért annyit, mint más társaságok az ő kotyvalékaikért három dollárért. Mindennek felment az ára, csak mi nem emeltük az árat. Irjon magyarul az alanti címre, mert magyarok vagyunk. Egy dollár ára por elég 6 hónapig. — 10 cent a postaköltség.

Mail Order House, Glenfield, N. Y.

— 11, 18, 25, febr 1, 8

FAJANKÓ

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

világot. Szomorúan bölintott a fejével, aztán inkább csak sóhajtván mondta:

— Akkor... akkor 'ég veled, Ernő...

— Hová mégy? — kérdezte ez. — Vagy azt hiszed, hogy mi már leszámoltunk egymással!

— Ugy van Ernő, mi már leszámoltunk egymással...

Lassan a szekrényhez ment, kivette onnan a kalapját, kabátját és öltözni kezdett.

Ernő merev tekintettel nézte, hogy a felesége készülődik. Mint ha csak erős szegény korbáccsal egy durva kéz szíven ütötte volna. Egy pillanat alatt minden mást elfelejtett, csak az az egy gondolat feszítette agyvelejét: Anna elmegy... ő itt marad egyedül...

— De hát nem is védod magad — szólt meg panaszos, meggyötört hangon.

— Nem, Ernő... én egy szóval sem védem magam...

Az asszony feltette kalapját, megigazította fátóját, a férjéhez lépett és szomorú, bágyadt mosollyal nyujtotta a kezét.

— Isten veled, Ernő... Ami még elintézni valónk van, azt majd elintézzük később... az ügyvédek után...

Ernő megfogta a felesége nyujtott reszkető kezecskét. Az asszony csendesen kivonta kezét, tekintetét még egyszer végig rebentette a szobán, azután megmögöngő, majd szilárd léptekkel ment az ajtó felé. Ernő égő tekintettel nézett utána. Ugy érezte, mintha valami erős, láthatatlan szál belekapaszkodna a szívébe és húzná... húzná a távozó után... Nem bírta tovább... nem asszony után rohant, megragadta őt és visszakényszerítette a küszöbről.

— Nem fogsz elmenni... nem éreztelek... nem... nem... inkább megbocsátok...

Az asszony szelíden kifejtette magát a férfi karjaiból.

— De igen... én elmegyek Ernő...

— Nem... nem... elfelejtem, ami történt... soha egy szóval sem emlitem...

— Hallgass ide, Ernő, — szólt csendesen az asszony — neked nincs mit megbocsátanod... nincs mit elfelejtened... Esküszöm, nem történt semmi Ernő... nem csaltalak meg... még gondolatlan sem... Oly távol állottam ettől, mint a bűn áll az erénytől... Kosdy csak egyszer... egyetlen egyszer kockáztatott meg valamit izéstelen célzást... ezért hivattam ma magamhoz és barátságosan kértem, ne feledje el, hogy a barátod... és hogy én a te feléged vagyok... Ekkor váratlanul rám rohant... meg akart... csak akart... esőkolni... Ellöktem magamtól és tudára adtam, hogy többet a barátod nem lehet... hogy kerülnie kell ezentul háznak... Ez történt, amikor te beléptél... Esküszöm... És mindent híven elmondtam volna neked... te szólni sem engedted... Utálatos gyanuvál az areomba sujtottál... elhitted rólam, hogy úgy viselkedtem, mint egy utcai rongy...

— Bocsás meg...

Az asszony hangja élesebb lett. — Az előtt az ember előtt hangoztattad, hogy megbotlottam... Rosszul tetted, Ernő, nagyon rosszul... Ha akkor szilaj fel-

lobbanásodban azt az embert kilökd, aztán reám rohansz, a hajamat a kezéd köré csavarod... Ha féktelen tombolásodban lépőd rólam a ruhát... Megütés... Földre sujtasz: mindezt talán meg tudtam volna bocsátani... A himet láttam volna benned, aki a párját védi... A durva nyers erőt, amely az ököl jogával védelmezi azt, aki az övé... Férfinek láttalak volna... De te nem ezt tetted. Te csak sóhajtoztál... Csak nyögősen tudtál, mint a beteg gyerek... Oh, mily nevetéses voltál... Azután, bár elhitted, hogy bűnös vagyok, — mégis könyörögni kezdted, hogy én bocsássak meg neked... Nagyon visszataszító voltál... Előbb csak azt éreztem, hogy szerelmem, becsülésem, haldokolni kezd, mint a halálra sebzett madár... Azután, amikor oly jelentéktelen semmivé zsugorodtál össze, — szántalak, végül — megutáltalak...

Ernő valamit mondani akart. — Ez így van Ernő... Közönséges fajankó vagy most már a szememben... Kőccal, ronggyal bélelt báb... Nem lehetsz a férjem... Az uram... Én pedig az ilyen embernek nem lehetek a felesége... Nem akarok az lenni... Ezt meg kellett mondanom... Elmondtam... És most Isten veled, Ernő...

A férje felé biccentett, azután kinyitotta az ajtót és kiment. Nem is tért többé vissza.

SZIVKIRÁLYNŐ

(Folytatás a 2-ik oldalról)

Szeverin nem sokat gondolkozott. Igen jól rendbehozta utilládát és szombaton felült a vonatra, hogy este hatkor megérkezék ama távoli állomásra.

A végzetes lépések elé olykor gátat vet a játékos véletlen. Szeverin vonatja egy állomáson lekéste a csatlakozást és öt óráig kellett várakoznia a megfelelő újabb vonatra. Szeverin mit tehetett? Hat óra helyett éjfélét érzésként be az áhított helyre.

A vasúti fogadóban Szeverint álmos arccal fogadták. Az üres étteremben hiába kutatott szeme az Agnes karcu alakja után. Az egyik pincér emlékezett egy hasonló megjelenésű hölgyre, aki kinn vacsorázott, majd pedig eltűnt, bizonyosan valamelyik estéli vonattal elutazott Pest felé.

Másnap nem volt türelme tovább. Besétált a városkából; elérkezett az ismerős ház elé; eh, less, ami less, végre is neki Agnessel okvetlen beszélnie kell; béhent.

A verandán gyermekek játszottak. Szeverin megmondta a cselédnek, hogy a ház szonyával szeretne beszélni. Csakhamar megjelent egy szőke hölgy, egy idegen hölgy és bizonytalan pillantással mérte végig Szeverint.

— En vagyok, uram, mit kíván tőlem? — mondotta.

— Hogyan? — csodálkozott Szeverin. — Talán nem jó helyen járok.

De igen. Ez ugyanaz a veranda volt és bent ugyanazok a szobák és ugyanaz a könnyű cigarettaszag imbolygása a levegőben.

Azután eltelt jó öt perc, míg kölcsönös megbeszélés után lassan világosodni kezdett Szeverin előtt.

— Igen, uram, — mondta az asszony, — ön alighanem egy haszontalannak az áldozata. Ámbár tulságos vakmerőnek tetszik előttem, hogy az a perazóna az én szerepemben adta volna ki magát.

— Képzeltje csak uram, — magyarázta tovább, miután vendégét leül-

tette, — a gyermekeim mellé egy jó és becsületes német leányt akartam fogadni a múlt hónapban hirdetés útján. Ez a kisasszony jelentkezett és miután kitűnően beszélt németül, megfogadtuk, mind a mellett, hogy bizonyítványai nem voltak. De hamarosan sikerült őt kiismerni. Egy megbízhatatlan személyt vettünk a házukhoz, aki nem átalotta megcselekedni azt, hogy vendégeket fogadjon akkor, amikor én az urammal és a gyermekeimmel egy közeli városba utaztam egy délelőttön. A városbeliek elmondták ezt nekem, igen, uram, egy idegen vitelt itt nála a távollétünkben. Hát tisztességes lány az ilyen, kérem? De meg egyébként is bolondos volt és legutóbb azt hazudta, képzeltje csak, hogy ő színésznő volt és csak a színészek mostani nyomorúsága hajtotta arra, hogy ide beálljon. A mi sok, az sok, uram, én nem tűrhetek a házamban egy érzékenykedő, kacér, hazug és léha teremtet, azt mondtam: alá is ut, föl is ut, kisasszony. Erre ő becsomagolt, a fölmondási határidő előtt itt hagyott bennünket és tegnap este óta nyomtalanul eltűnt. Bizonyosan elutazott. Ön már régebb írta óta ismeri ezt a leányt?

Szeverin lesütötte a szemét. Sápadt volt és lehorgasztotta a fejét. Zavarodottan állt meg a kapu előtt. Kódós szeme előtt megjelent a Szivkirálynő rózsaszínű mosolygása, borongós szem és fehér, puha kis keze.

Lassan vállat vont Szeverin és az állomás felé indult. Talán azért, hogy valahol, ki tudja hol, még egyszer és utoljára megkeresse a Szivkirálynőt.

A vasuton

(Folyt. a 10. oldalról.)

háziasszony óráját láncostul. Azután szép naivul elutazott a legközelebbi helyére, ahol várták már...

Bándy azt sem tudta, hogyan került ki újra a peronra. Nem akarta látni a két könnyes, kék szemet, amely alázattal és irigységgel kísérte őt, aki igazolta magát és szabad volt, becsületes volt. Bándy mélységes, önkénytelen részvétet érzett a szegény gyermek iránt, aki nem igazolhatta magát, nem volt szabad és nem volt becsületes.

Átértette a leány egész tragédiáját. Szép arcú, finom külsejű, koldusszegény kis teremtes, aki örökké szép ruhákat varr — mások számára, hogy bálba menjenek, tessenek, udvaroltassanak maguknak benne... Egyszerre crót vesz rajta a vágy, hogy egy napig kisasszony lehessen ő is, hogy ő is tessék, neki is udvaroltassanak, mint előkelő, boldog leánytársainak. S kiadja magát a legmagasabbnak, ameddig az álmai fölérnek: nevelőkisasszonynak. — Szegény kicsi leány!

Bándy odátámaszkodott valami korláthoz. Szomorú volt. Egy percig arra gondolt, hogy szép volna, ha ő még mindig szerelmes tudna lenni a leányba, ha elvinné magával, kinevelné, megjavítaná... azután... no igen, feleségül venné.

— Nini, Bándy! — kiáltotta egy éles, örvendő hang.

Mimi baroness volt, Grün Mimi baroness a társalkodónőjével. A kis, kővér leány drága esipkeruhát viselt, a nyakán pedig éppen olyan divatos, gyöngyös platiná-óralánc volt, mint...

— Elvisszük a kocsinkon. — ajánlotta Mimi.

— Szegény kicsi leány, szegény kicsi leány, — gondolta Bándy.

Azután felült a baroness mellé a kocsiba és — kiesit szórakozottan — udvarolni kezdett neki.

A LEGJOBB

KÖNYV

a bankönyv. A legokosabb erény a

TAKARÉKOSSÁG

Takarékosságának históriáját bankönyvből lehet megtudni.

Mentől nagyobb összegek vannak a könyvbe beleírva, annál szebb a történet.

NEM TUDNA

MÉG SZEBBÉ

TENNI?

KISS EMIL

Bankár

133 Second Ave.,

New York

HIS LANYOKNAK HIS FIUKNAK

RÉPACSŐSZ AZ ÓRIÁS

IRTA
GAAL MÓZES

(Folytatás.)

— Ne bomolj Klárikám, már hogy raboltam volna ki én a zsidót! Meg ne ijedj ettől a pénztől. A jámbor pap adta nekem a hurkát, & tudja, hogy miért: nyilván egy kis ajándékkal kedveskedett azért a sok keserves kintért, amit ártatlanul kellett kiállanom a tömlőben.

No ebben már megnyugodott Klárika is.

Másnap egy szép városba költöztek, pompás házat vettek. Másnap híres szabómester lett; még a király is nála foltoztatta meg a nadrágját, ha elszakadt.

Igy volt, vége volt — azaz, hogy nincs még vége a mesének. Nyilván azt is szeretnénk tudni, hogy mi történt Répa-csöszszel a tömlőben. Ha jól emlékszem, ott hagytuk őt el... Ott hát, most már tudom bizonyosan.

A bizonyos tényszerűség egy történet, amint hogy nem is lehet más, mikor Répa-csösz elviszik akasztani.

Előbb még a jámbor barát látogatta meg, hogy a lelkét megerősítse az utolsó utra. Szépen beszélgetett vele. A jó Isten irgalmasságát emlegette, a ki inkább örvend egy megtévedt bárány-nak, ha visszatér a nyájhoz, mint kilenvenkilenc igaznak.

Répa-csösz hallgatta, a világról se szólt egy szót sem. De bezzeg szorult a kapujába, mikor a tisztelendő atya kérdezte, hogy most már tudja-e a "Hiszekegy"-et!

Répa-csösz olyan zöldeket beszélt össze, hogy a szent atyának rémületében minden hajszála az égnek meredt volna, ha egészen kopasz nem lett volna a feje.

— Fiam... fiam, — mondá elszörnyűködve — téged megazáltott az ördög... látom én azt a szemedből... A halál félelme megzavarta az eszedet.

Répa-csösz azt sem mondta, hogy ugy van, azt sem mondta, hogy nincs ugy...

Az akasztásra az egész város összecsendült, mert hát ritka egy látványosság az, nem mindennap akasztanak embert... Volt olyan, aki sajnálta, de még több olyan, aki csak látni akarta.

Répa-csösz olyan bátran lépett a magas akasztófa elé, mintha lakodalomba menne. Az emberek nem is mulasztották el megjegyezni, hogy szörnyen megátalkodott egy gonosztevő az a szabólegény...

A hóhér felhúzta őt a magas akasztófa tetjére... és ekkor következett a bámulatos, furcsa dolog.

Répa-csösz elkezdett a levegőben rugdalozni a lábával, nemesak abban a pillanatban, hanem még egy óra múlva is... A nép ordított, a hóhért meg akarták kövezni, hogy miért végezte olyan rosszul a dolgát.

Ekkor Répa-csösz nyugodtan lelégtatta a lábát, tette magát, mintha valósággal meghalt volna...

Hanem még később este is híre járt annak, hogy a szabólegény, javában táncol az akasztófa. Nosza felkerekedik a bíró meg az esküdtek, hamarosan bizottságot választanak, s kiküldik a vesztőhelyre, hogy vizsgálják meg a dolgot.

A bizottság másnap reggel kimegyt... Mit láttak!

Az akasztófáról egy madárijesztő vész lógott

le, nem volt az, nem lehetett az ember sója.

A bizottság nagy bölcseken közbirre tette, hogy a szabólegényt az éjjel a szél valamire elfújta az akasztófáról...

A beesületes megtaláló vigye el a város házára...

Máig sem találták meg.

HARMADIK MESE.

Répa-csösz újra jót tesz.

Ezentúl gyakrabban járt fel a földre. Újra tetszett neki az emberek élete, csak hogy nem mindig válogatta meg azokat, akiket csunyánul megtréfált; néha azokat is bajba keverte, akik semmiképpen sem szolgáltak reá.

A békességes utasok mellé szegődött, hogy majd kalauzolja a aztán belevitte holmi mocsaras, iszapos nádasba s hirtelen ott hagyta, nem törődött többé velük. Majd szörnyűséges formákat öltött magára s a hegyen át a szomszéd vásárra igyekvő asszonyokat holtra ijesztgette. Mikor legjavában sikoltozott: Répa-csösz akkorát kacagott, hogy még a sziklák is reszkettek.

De leginkább egy kiszáradt, zörgős csontu tudóssal akadt össze, aki rendszeren az ő hegyének az oldalára járt el gombákat, mohokat, tücskök-bogarat gyűjtögetni. Répa-csösz, hol mint favágó, hol mint együgyű földmives vetődött a sovány tudós utjába s szóba eredt vele. Megkérdezte tőle, hogy mi a gutába szedi össze a sok csigát-bigát, gombostűfej nagyságu bogárkákat.

A tudós kacagott s mondá: — Gyenge a te elméd atyafi ahhoz, hogy megértsd, miért gyűjtöm ezeket. Te csak szánts, vess, arass, turd a földet, ne ártsd magad a tudományokba.

— Ejnye... ejnye talán még sem kell neked, te sovány tudós ugy elbizakodnod, mert aligha nem te is meg fogsz egyszer hajni éppen ugy, mint én, meg az a hernyó, mely az ujjadon mászik.

— Nono... megint tovább jár az eszed az ekeszarvánál, együgyű ember.

— Dejszen, tanulhatnál te még

tőlem egyet-mást is, te eserebogár szurkáló — incselkedék vele Répa-csösz. Nézd meg csak ezt a csillagalaku növényt, te bizonyosan nem tudod, hogy ennek a leve meggyógyítja a legnagyobb beteget is... az a sárgás moha pedig kifőve a legjobb gyomor-kúra... Lásd, hogy én többet tudok, mint te, csak hogy nem kürtölöm ki a világnak, mint te minden tücskök-bogarad.

A kopasz tudós nagyon ingerült lett ezekre az otromba szavakra.

— Hallod-e, te fa-hasogató paraszt, ha már ilyen sokat tudsz, nem mondanád meg nekem, mi volt előbb a makk-e vagy a tölgyfa?

Répa-csösz így felelt: — Nyilvánvaló, hogy előbb volt a tölgyfa, a tölgyfán termett a makk. Együgyű eszemmel így gondolám.

— Deszkátsd be a fejedet, hogy az eső meg ne rothassza... hát ugyan bizony a tölgyfa nem makkból nőtt ki, ergo a makknak előbb kellett lennie. Lásd ilyen okos ember vagy te.

— No jó kopasz betűragó, most már én is kérdezek tőled valamit, ha ugyan nem átalod az én együgyű kérdéseimre megfelelni.

— Hall halljuk azt a böles kérdést!

— Megtudnád-e nekem mondani, hogy az a talpalatnyi föld, a melyen állasz, a királyé vagy a hegy óriásé...!

— Haha! Te nyilván arról a bolond Répa-csöszről beszélsz! — csufolódott a zörgős csontu, kopasz tudós!... Hahaha!... Már hogy lenne övé ez a föld, mikor csak a gyermekek nem tudnak róla; hőbortos agy szülte a Répa-csösz alakja, nem látta őt eleven senki. Csak az együgyűeket szokták vele ijeszteni.

— Ezt mondotta a tudós, de ugyancsak kár volt, hogy mondotta, mert azon nyomban átváltozott a favágó rettentő, fekete arcu, torzonborz óriássá s a szegény tudóst torlon ragadva föl emelte a levegőbe, úgy megrázta, hogy a lelkét is szinte kirázta belőle. A fülébe meg ezeket a rettentő szavakat zúgta-mennydörgötte:

— Elhiszed-e most már, te ko-

pasz bolond, hogy nem mesebeli alak az óriás, akit ti meggondolatlanul Répa-csösznek csufoltok. Így lakol meg egy-egy elbizakodott ember a többiekért is...

— Jaj!... Jaj!... Könyörülj rajtam! — nyoszörgött a szerencsétlen tudós; alhiszem, hogy te vagy ennek a földnek az ura, te vagy a hegynek óriása... Csak az életemet hagyd meg.

Répa-csösz keserűen kacagott.

— Így szoktatok ti mindig nyoszörgögni, siránkozni, ha a halálos veszedelem környékez titeket; bezzeg, ha jól megdolgoztok, akkor azt hiszitek, hogy ti vagytok a világ urai. Eredj, lódulj innét, s többé meg ne lássalak ennek a hegynek az oldalán, mert akkor bizony-bizony mondom, nem leszek ilyen irgalmas kedvben.

Avval fellődította a halálra rémült tudóst a levegőbe, hirtelen szélvihart támasztott, az felkapta és hazáig vitte.

Ilyen furcsa eszesélye is volt Répa-csösznek.

Máskor meg mit csinált. Összebarátkozott egy öreg juhászszal, aki az erdő szélén terelgette a nyáját. Tetszett neki az öreg okos beszéde, legkivált pedig a tréfás természet.

Már az igaz, hogy Istennek különös ajándéka, ha valakinek jó kedve van. No hát az öreg juhásza gyakran megkacagatta Répa-csösz.

Igen jól megfértek egymással, mert hát tudnivaló dolog, hogy Répa-csösz is juhásznak adta ki magát, különben alig lett volna közöttük olyan nagy barátság.

Hanem hát egyszer csak vége szakadt, mert az öreg juhász nyája, már hogy történt, hogy nem, reá tévedt a Répa-csösz legelőjére. Ezért az óriás iszonyatosan megharagudott, felöltötte szörnyeteg alakját, tüzet fújt ki az orra lyukain, rémítő módon üvöltözött... Nosza, megijednek a juhok, meg a bárányok, s a sziklás-hegyről nyakra-főre leirambolnak... odavaszott csaknem az egész nyáj; az öreg juhász anynyira a szivére vette, hogy bujában meghalt.

Répa-csösz ilyen kegyetlen is tudott lenni az ártatlan emberekkel szemben. Mert hát tudnivaló, hogy ő nem törődött sokat azokkal, akiket szeszélyből vagy méltó bosszúból tönkre juttatott vagy a halál tor-kába kergetett.

No de nemsokára jóvá tette ezt egy másik szegény emberen.

A dolog úgy történt, hogy az Óriás-hegy környékén élt egy földhöz ragadt szegény ember; annyi gyermeke volt, mint a rosta lika, talán még annál is több egygyel, de bezzeg pénze nem volt, sőt még a kicsiny viskóját is elvették tőle adó fejében.

Megkeseredett szívvél szólott a feleségéhez:

— Hallod-e te asszony, én most elmegyek a te gazdag rokonaidhoz, s kérek tőlük száz forintot kölcsön. Azoknak van elég pénzük, ha Isten megsegítne, három esztendő múlva kamatostul visszaadom nekik. Ha ők nem adnak, téremtek elő a föld fenekéből is, mert én a ti nyomorúságotokat sehogysem tudom nézni.

No jól van.

A szegény ember nyakába veti a tarisznyáját s elindul a hetedik faluba, hogy a gazdag rokonaitól pénzt kérjen kölcsön. (Folytatjuk.)

G. J. K.

Siessen, ha rendelni akar, mert nemsokára lejár a terminus.

A PARTOS PATIKA UGYANIS EGY UJABB KELLEMES MEGLEPETÉSBEN RÉSZESITI ÜZLETFELEIT. — KÖZTUDOMÁSARA HOZZA ISMÉTELTEN, HOGY AKI AZ ALANTI RENDELÉSI IV ALAPJÁN LEGALÁBB 2 DOLLÁRÉRT

GYOMORERŐSÍTŐ
ROSSZ VÉR
SZÉKREKEDÉS
TÖRÉSSEK

rendel a Partos Patika világhírű egészségvédő szereiből és a RENDELÉSI IVEN látható AJÁNDÉK-SZELVÉNYT legkésőbb 1920 január hó 31-ig bezárólag a rendeléssel egyszerre beküldi, az

VERSENYTÉNYES
FEJFÁJÁS
GYÖNGESÉG
VESEBÁJ

EGY ÉRTÉKES ÉS HASZNOS AJÁNDÉKOT

KÖSEVÉNY, RHEUMA
KÖNCSÉS, TÖRÉSSEK
ARANYER, VESEKÉTES
PATTANÁSOK

kap a Partos Patikától. Ha 2 dollárnál nagyobb lesz az ajándék-szelvénnyel való rendelés, természetesen az ajándék is értékesebb lesz. Ezen kivételre kedvezmény illetve AJÁNDÉK-SZELVÉNY 1920 február hó 1-én érvénytelené válik úgy, hogy csakis és kizárólag

ÉRTEL BAJOK
NŐI BAJOK
HAJHULLÁS
NEMZÉK ELÉGETT

az 1920 január hó 31-ig bezárólag beérkező valamint 2 dolláron felüli rendelések lesznek ajándékkal jutalmazva.

Ha megnézi fentebb e lap bal és jobb oldalán felsorolt bajokat és betegségeket, Ön bizonyára találja fog hathatós segítséget a világhírű Partos Patika egészségvédő szereit között.

Itt van alant a RENDELÉSI IV. Rendelhet és rendeljen bármilyen szert — egyfélélt vagy többfélélt — tetszése szerint. Tölts ki, vágja ki azt az AJÁNDÉKSZELVÉNNYEL együtt és a rendelési összeggel együtt küldje be a következő pontos címre:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.

NEW YORK, N. Y.

VÁGJA KI!

VÁGJA KI!

Rendelési iv.

PARTOS PATIKA NEW YORK! Kérem alanti címre a következőket azonnal megküldeni:

	dollár	cent
PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOGLORY, idegerősítő kivonatot, üvegje \$1.25, 5 üveggel \$5.00		
HERKULES, a legújabb és legfinomabb VALÓDI PARTOS-féle GYOMORERŐSÍTŐT, ára bérmentve egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveggel 18 dollár		
LIRO, fájás ellen otyákat, ára \$1.00, 3 dobozzal \$5.00		
KÖSEVÉNY és fájalmak elleni Partos-féle rheuma szerek, ára \$2.00		
PARTONE vasostyát, vérszegénység ellen, ára \$1.00, hat dobozzal \$5.00		
PARTOWILL gyomor porokat, ára 50c, \$1.00		
PARTORACET gyöngye férfiak részére, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOCIL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára 50c, \$1.00		
PARTOCOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PEMETE cukorkát köhögés és torokbaj ellen, ára 25 cent, 5 adaggal \$1.00		
PARTOS-féle rheuma porokat és Partopain, ára \$1.00 és \$2.00		
PARTOS-féle VÉRISZTÍTÓ PISKÓTÁKAT \$2.00 vagy \$4.00		
PARTOSWEATET izmadás ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
DODÓT, folyás ellen, ára \$2.75, dupla adaggal \$5.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 3-as számú, nők és férfiak részére egyaránt, ára \$2.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 4-es számú, nőknek anyaméh bántalmak ellen, ára \$2.00		
PARTOPILE aranyér ellen kenőcsöt, ára \$1.00, 6 darab \$5.00		
PARTOHERBET vesefü és gyökérteát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOPAIN No. 1. fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
PARTOPAIN No. 2. fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
NOVET, agybavizelés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTONIC VASBORT, üvegje \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle SÖSBORSZESZ, nagy üveg \$1.35, kis üveg 75c		
PARTOS-féle Egri Császár Szemvizet, ára üvegenként \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOLIN, haj, bajusz és szakál növesztőt, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 50 cent		
PARTOCRÉMET nappali használatra, ára 65 cent, \$1.00		
PARTOCRÉMET éjjeli használatra, ára 50c, \$1.00		
PARTO-SZAPPANT, növény-balsam arcszépítő szappant, 35c, 3 drb. \$1.00		
PARTOPASTÁT, a legkellemesebb fogtisztítót, ára 25 cent		
ELZA-VIZET, a haj természetes színének visszaadóját, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle valódi DÍÓFA OLAJÁT, ára 25 cent, 50 cent		
PARFUMÓT, rezedát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára 50c, \$1.00, \$2.00		
BAJUSZPEDRÓT, ára 25 cent		
BAJUSZKÖTŐT, ára 35c, 50c, 75 cent		
ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérret, rózsaszint vagy krémet, ára 50c és \$1.00		
PARTOS-féle speciális VILLANY GÉPET \$4-tól 6-8-10-15 és \$25.00-ig		

Figyeljen azon szerre, melyeknél nagyobb rendelés esetében megkaphat egy dollárt, vagy még többet is!

AJÁNDÉK-SZELVÉNY.

Aki 1920 január hó 31-ig bezárólag legalább 2 dollár ára Partos szert rendel és rendelésével egyidejűleg ezen szelvényt is beküldi, az egy értékes és hasznos ajándékot kap.

A fenti rendelés árát..... itt küldöm.

Nevem .....

Házszám utca vagy Box .....

Város ..... Állam .....